

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชา ส40202 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้นี้เขียนขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รายวิชา ส40202 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ระดับช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่4-6) โดยเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชา ส40202 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ มีเนื้อหาสาระและแบบฝึกหัดประกอบการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความรู้ทางด้านกฎหมาย ที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และเห็นความสำคัญที่จะธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งจะทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก

ขอขอบพระคุณ นายนิยม ชูชื่น ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยชุมชนสงขลา นางยุพิน เทียงผอง รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพะตงประธนาคีรีวัฒน์ นางพัชรี สวัสดิรักษา ครูชำนาญการพิเศษ คศ.3 โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์ นายสมพร ขุนเพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนสงขลาเทคโนโลยี นางฉวีวรดา นครทัศน์ ครูชำนาญการพิเศษ คศ.3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี นายสุภาพ ณ เทพา ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพพิทยภาณุมาศ และนายสมมาตร คงแก้วด้วง ผู้อำนวยการชำนาญการโรงเรียนเทพา ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน จนทำให้เอกสารประกอบการเรียนการสอนเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

เอมอร ณ เทพา

ครู คศ 2

เรื่อง	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	หน้า
	คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียน	ก
	สาระสำคัญ	ข
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ข
	จุดประสงค์การเรียนรู้ประจำหน่วยที่ 6	ข
	สาระการเรียนรู้	ค
	แบบทดสอบก่อนเรียน	1
	-บุคคล	4
	-ผู้เยาว์	8
	-นิติกรรม	11
	-หนี้	15
	-ทรัพย์และทรัพย์สิน	17
	-เอกเทศสัญญา	19
	-ครอบครัว	27
	-มรดก	33
	-พินัยกรรม	35
	-สรุปประจำหน่วยที่ 6	39
	บรรณานุกรม	41
	-ใบงานที่ 1	43
	-ใบงานที่ 2	45
	-ใบงานที่ 3	47
	-ใบงานที่ 4	49
	-ใบงานที่ 5	52

สารบัญ

เรื่อง	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	หน้า
	-แบบทดสอบหลังเรียน	52
	ภาคผนวก	
	-เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	58
	-เฉลยใบงานที่ 1	59
	-เฉลยใบงานที่ 2	61
	-เฉลยใบงานที่ 3	64
	-เฉลยใบงานที่ 4	66
	-เฉลยใบงานที่ 5	69
	-เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	71

คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน

เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการประกอบการเรียน รายวิชา ส40202 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อจัดให้มีการใช้เอกสารประกอบการเรียนมี ประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จ นักเรียนควรดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยให้นักเรียนทำลงในกระดาษคำตอบที่ครู แจกให้ก่อนทำแบบทดสอบก่อนเรียนให้อ่านคำสั่งให้เข้าใจ และห้ามขีดเขียนทำเครื่องหมายใดๆ ในแบบทดสอบ
2. ห้ามนักเรียนดูเฉลยแบบทดสอบ
3. นักเรียนตรวจคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน โดยดูจากเฉลย นักเรียนต้องมีความ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือไม่แก้ไขคำตอบข้อที่ผิด แล้วให้นักเรียนรวมคะแนนไว้ในช่องรวม คะแนน
4. นักเรียนอ่านเนื้อหาจากเอกสารประกอบการเรียนด้วยความตั้งใจ
5. เมื่ออ่านเนื้อหาจบเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดประจำหน่วย
6. เมื่อศึกษาเนื้อหาจบเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยให้ นักเรียนทำลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้ ก่อนทำแบบทดสอบประจำหน่วยให้อ่าน คำสั่งให้เข้าใจและห้ามขีดเขียนทำเครื่องหมายใดๆ ในแบบทดสอบ
7. ห้ามนักเรียนดูเฉลยแบบทดสอบ
8. นักเรียนตรวจคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน โดยดูจากเฉลย นักเรียนต้องมีความ ซื่อสัตย์ต่อตนเองคือไม่แก้ไขคำตอบข้อที่ผิด แล้วให้นักเรียนรวมคะแนนไว้ในช่องรวม คะแนน นักเรียนนำกระดาษคำตอบพร้อมเอกสารประกอบการเรียนส่งคุณครูให้เรียบร้อย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

สาระสำคัญ

 การดำรงชีวิตของบุคคลทุกคนนับแต่เกิดจนตาย ย่อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของตนและกับผู้อื่นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

 มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอนประจำหน่วยที่ 6

- หลังจากการเรียนรู้การสอน นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ ดังนี้
1. บอกความหมาย ประเภท และความสามารถของบุคคลได้
 2. อธิบายความหมายของผู้เยาว์และความสามารถของผู้เยาว์ได้
 3. ระบุความหมายของทรัพย์ ทรัพย์สิน และความแตกต่างสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ได้
 4. อธิบายความหมายของหนี้ บ่อเกิดแห่งหนี้ และการบังคับชำระหนี้ได้
 5. อธิบายความหมายของนิติกรรมสัญญาได้
 6. จำแนกหลักเกณฑ์และลักษณะสำคัญของสัญญากู้ยืมเงิน สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่าฝาก สัญญาเช่าทรัพย์ สัญญาเช่าซื้อ สัญญาค้ำประกัน สัญญาจ้าง และสัญญาจำนำได้
 7. ระบุเงื่อนไขของการหมั้น การสมรสได้
 8. บอกหลักเกณฑ์การรับบุตรบุญธรรมได้
 9. จำแนกความหมายและข้อกำหนดเกี่ยวกับมรดก ทายาท และพินัยกรรมได้

Q

เนื้อหาสาระประจำหน่วย

1. บุคคล	6. เอกเทศสัญญา
2. ผู้เยาว์	7. ครอบครัว
3. นิติกรรม	8. มรดก
4. หิน	9. พันัยกรรม
5. ททรัพย์และทรัพย์สิน	

แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1.สภาพบุคคลเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด ก.เริ่มจากคลอดมีชีวิตรอดเป็นทารกและสิ้นสุดเมื่อตาย ข.เริ่มจากอายุ 1 ขวบ สิ้นสุดเมื่อตาย ค.เริ่มจากเมื่อมีชีวิตรอดเป็นคน และสิ้นสุดเมื่อตาย ง.เริ่มจากคลอดและมีชีวิตรอดจนอายุครบ 70 ปี 2.“คนไร้ความสามารถ” หมายถึงข้อใด ก.คนวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ข.คนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ค.คนพิการไม่สมประกอบ ง.คนจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ 3. ข้อใดหมายถึง “คนเสมือนไร้ความสามารถ” ก.บุคคลที่ไม่สามารถจัดการงานของตนเองได้ เพราะกายพิการ ข.บุคคลที่จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ค.บุคคลประพฤติดุร้ายสุราเสเพลเป็นอาชญาหรือ ดิดุรา ยาเมา ง.บุคคลในข้อ ก ข ค และศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ	4.การให้สัตยาบันกับนิติกรรม หมายความว่าอย่างไร ก.เป็นการทำนิติกรรมขึ้นมาใหม่ ข.การบอกเลิกนิติกรรมที่ทำไว้แล้ว ค.เป็นการรับรองนิติกรรมที่เป็นโมฆียะ ง.เป็นการรับรองนิติกรรมที่ตกเป็นโมฆะ 5. ข้อใดเป็นการทำนิติกรรมที่สมบูรณ์ ก.นายอาทิตย์ข่มขู่ให้นายชดด้มขายที่ดินให้ ข.นายรุ่งโรจน์ซื้อยาบ้าจากนายจรในราคา 1 ล้านบาท ค.นายสมพจน์บังคับให้น้าชายลงชื่อในสัญญาเช่าประกัน ง.นายคนเถาะ อายุ 16 ปีทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้กับมารดา 6.ข้อใดกล่าวผิดจากความเป็นจริงเกี่ยวกับการทำนิติกรรม ก.การทำนิติกรรมต้องชอบด้วยกฎหมาย ข.การทำนิติกรรมต้องทำด้วยความสมัครใจ ค.ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใดๆไม่ได้เลย ง.นิติกรรมที่เป็นโมฆะไม่เกิดผลทางกฎหมาย

7. นาย ก มีที่ดินอยู่ติดทะเล ลักษณะที่ดินเป็น กรวด หิน ดิน ทราย ซึ่งสามารถขนย้ายได้ ในกรณีเช่นนี้ กรวด หิน ดิน ทราย เป็นทรัพย์ประเภทใด

ก.สังหาริมทรัพย์

ข.อสังหาริมทรัพย์ประเภทที่ดิน

ค.อสังหาริมทรัพย์ประเภททรัพย์อันติดอยู่กับที่ดิน

ง.อสังหาริมทรัพย์ประเภททรัพย์อันประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน

8. บุคคลใดครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น โดยสงบเปิดเผยและเจตนาเป็นเจ้าของย่อมได้ กรรมสิทธิ์ถ้าได้ครอบครองติดต่อกันมาเป็นเวลานานเท่าใด

ก. 3 ปี

ข. 7 ปี

ค. 5 ปี

ง. 10 ปี

9. วิธีใดที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในการครอบครองที่ดิน *ไม่ได้*

ก. การซื้อ

ข. การขาย

ค. การจำนำ

ง. การจำนอง

10. นิติกรรมที่กระทำไปแล้วเสียเปล่าใช้บังคับ *ไม่ได้* เรียกว่าอะไร

ก. สาปสูญ

ข. โฉนดกรรม

ค. โฉนดกรรม

ง. ไร้ความผูกพัน

11. นิติกรรมใดที่ผู้เยาว์ไม่อาจทำได้โดยลำพังตนเอง

ก. การซื้อรถยนต์เพื่อขับ

ข. การจดทะเบียนรับรองบุตร

ค. การรับทรัพย์ที่มีผู้ให้โดยเสน่หา

ง. การทำพินัยกรรมเมื่ออายุ 15 ปีบริบูรณ์

12. การรับรองนิติกรรมที่เป็นโมฆียกรรมกฎหมายเรียกว่าอะไร

ก. การให้สัตยาบัน

ข. การทำนิติกรรม

ค. การแสดงเจตนา

ง. การอนุบาลนิติกรรม

13. สัญญาจำนองเป็นสัญญาลักษณะใด

ก. สัญญาที่ค้ำประกันด้วยบุคคล

ข. สัญญาที่ค้ำประกันด้วยนายหน้า

ค. สัญญาที่ค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์

ง. สัญญาที่ค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์

14. สัญญาที่บุคคลหนึ่งโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินของตนให้กับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งโดยมีการตกลง

ราคาในทรัพย์สินนั้นจัดเป็นสัญญาประเภทใด

ก. สัญญาเช่าซื้อ

ข. สัญญาซื้อขาย

ค. สัญญาขายฝาก

ง. สัญญาเช่าทรัพย์

15. สัญญาซื้อขายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะตกเป็นของผู้ซื้อตั้งแต่วันที่ทำสัญญา แต่ผู้ขายมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินคืนภายในเวลาที่กำหนดจัดเป็นสัญญาประเภทใด

ก. สัญญาเช่าซื้อ

ข. สัญญาซื้อขาย

ค. สัญญาขายฝาก

ง. สัญญาเช่าทรัพย์

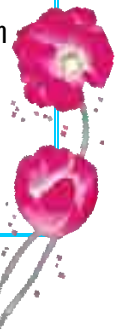
16. ผู้ใดฟ้องร้องบุพการีของตนเป็นคดีทางแพ่งหรืออาญาไม่ได้ แต่เมื่อผู้นั้นหรือญาติของผู้นั้นร้องขออัยการจะยกคดีขึ้นมากล่าวได้ คดีประเภทนี้เรียกว่าอะไร

ก. คดีแดง

ข. คดีดำ

ค. คดีอุทลุม

ง. คดีร้องขอ

17. ข้อใด ไม่ ได้อยู่ในเงื่อนไขของการหมั้น

ก. ชายและหญิงต้องมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์

ข. ฝ่ายชายจะต้องจัดหาสินสอดของหมั้นให้แก่
แก่ฝ่ายหญิง

ค. ถ้าชายหรือหญิงผิดสัญญาการหมั้น อีกฝ่าย
หนึ่งมีสิทธิฟ้องร้องได้

ง. ชายและหญิงถ้าเป็นผู้เยาว์ต้องได้รับอนุญาต
จากผู้แทนโดยชอบธรรม

18. พระภิกษุที่บวชตั้งแต่เป็นสามเณรจนกระทั่งเป็น
เจ้าอาวาสได้มรณภาพลงและไม่มีทายาท สมบัติ
ของท่านจะตกเป็นของผู้ใด

ก. เจ้าอาวาสคนใหม่

ข. ตกเป็นสมบัติของแผ่นดิน

ค. ลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดก่อนมรณภาพ

ง. ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของวัดที่ท่านจำพรรษาอยู่

19. ทายาทโดยชอบธรรมที่มีสิทธิรับมรดกจากผู้
ตายเป็นอันดับแรกคือใคร

ก. คู่สมรส

ข. บุตร หลาน เหลน

ค. บิดา มารดา

ง. พี่น้องร่วมสายโลหิต

20. นายบินสมรสกับนางผันมีบุตร 2 คน คือ ค.ญ.

จุ่มและค.ช. จ่อม ต่อมา นายบินประสบอุบัติเหตุ
เสียชีวิต ในขณะนั้น บิดาของนายบินยังมีชีวิตอยู่
นายบินมีเงินสดและเงินฝากธนาคารทั้งหมด

10,000,000 บาท ซึ่งเป็นสินสมรส จากกรณีตัว
อย่างการแบ่งมรดกข้อใดถูกต้องที่สุด

ก. ค.ช. จุ่มและค.ช. จ่อม และบิดาของนายบินได้รับ
เงินคนละ 1,250,000 บาท

ข. บิดาของนายบินได้รับเงิน 2,500,000 บาท

ค. นางผันได้รับเงิน 5,000,000 บาท

ง. ค.ญ. จุ่ม ค.ช. จ่อม บิดานายบิน และนางผันได้
รับเงินคนละ 2,500,000 บาท

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

บุคคล

บุคคลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ดังนี้

1. บุคคลธรรมดา

หมายถึง มนุษย์ สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย (ป.พ.พ. มาตรา 15)

1.1 การเริ่มสภาพบุคคล เริ่มตั้งแต่คลอดแล้วมีชีวิตอยู่เป็นทารก คำว่า “คลอด” หมายถึง มีร่างกายแยกต่างหากจากครรภ์มารดา และมีลมหายใจของทารก แม้จะเพียงเล็กน้อยก็ตามถือว่า มีสภาพบุคคลแล้ว เมื่อมีสภาพบุคคลแล้วก็สามารถมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

1.2 การสิ้นสุดสภาพบุคคล มี 2 กรณี คือ ตาย หมายถึง หยุดหายใจและหัวใจหยุดเต้น และอีกกรณีคือ สาบสูญ หมายถึง การที่บุคคลได้จากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ไปโดยไม่มีใครทราบข่าว คราวว่ายังมีชีวิตอยู่หรือไม่ กรณีธรรมดาเป็นเวลา 5 ปี กรณีพิเศษ 2 ปี (สงคราม การรบ ขาดพาหนะอับปาง ถูกทำลาย สูญหาย) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือพนักงานอัยการมีสิทธิร้องขอต่อศาล ให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนสาบสูญ บุคคลที่เป็นบุคคลสาบสูญให้ถือว่าถึงแก่ความตาย (ป.พ.พ. มาตรา 62) เป็นการสิ้นสุดสภาพบุคคล

1.3 ความสามารถของบุคคล บุคคลทุกคนที่เกิดมาและมีสภาพบุคคล ย่อมมีสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกันตามกฎหมาย แต่ความสามารถในการใช้สิทธิกระทำการต่าง ๆ ย่อมไม่เท่าเทียมกัน หมายถึงกฎหมายจำกัดความสามารถในการใช้สิทธิของบุคคลบางประเภทไว้ เพื่อเป็นการคุ้มครองมิให้เสียเปรียบผู้อื่น ซึ่งได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

1) ผู้เยาว์ คือ ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้เยาว์จะบรรลุนิติภาวะได้ 2 กรณี คือ อายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ และเมื่อทำการสมรส (ชายหญิงเมื่ออายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์) ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใด ๆ โดยลำพังมิได้ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม

2) คนไร้ความสามารถ หมายถึง คนวิกลจริตที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ คนไร้ความสามารถต้องอยู่ในความดูแลของผู้อนุบาล คนไร้ความสามารถไม่สามารถทำนิติกรรมใด ๆ ได้ ต้องให้ผู้อนุบาลทำแทน ถ้าคนไร้ความสามารถทำลงไป ถือว่าเป็น โฆษิยะ

3) คนเสมือนไร้ความสามารถ หมายถึง บุคคลไม่สามารถจัดทำการงานของตนเองได้เพราะกายพิการ จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ประพฤติสุรุษสุร้ายเสเพลเป็นอาชิม หรือติดสุรายาเมา ถ้าให้จัดการงานหรือกิจการอาจเป็นไปในทางที่เสื่อมเสียแก่ทรัพย์สินของตนเองหรือครอบครัว เพราะเหตุบกพร่องดังกล่าว ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือพนักงานอัยการ ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถต้องอยู่ในความดูแลหรือพิทักษ์ของผู้พิทักษ์คนเสมือนไร้ความสามารถ จะทำนิติกรรมบางอย่างที่กฎหมายกำหนดจะต้องให้ผู้พิทักษ์ให้ความยินยอมก่อน มิฉะนั้นนิติกรรมนั้นจะตกเป็นโมฆียะ ผู้พิทักษ์มีอำนาจเพียงให้ความยินยอมเท่านั้น จะกระทำการแทนคนเสมือนไร้ความสามารถมิได้

1.4 องค์ประกอบของบุคคลธรรมดา คือ สภาพที่บุคคลมีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมาย

1) สัญชาติ บุคคลจำเป็นต้องมีสัญชาติ เพื่อให้ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายที่ประเทศที่ตนมีสัญชาตินั้น บุคคลอาจได้สัญชาติโดยการเกิดหรือโอนสัญชาติ

2) ภูมิลำเนา หมายถึง ถิ่นที่อยู่อันเป็นหลักแหล่งสำคัญของบุคคล สิ่งที่แสดงภูมิลำเนาของบุคคล คือ ทะเบียนบ้าน

3) ชื่อและสกุล บุคคลเมื่อคลอดจากครรภ์มารดา และมีชีวิตอยู่รอดเป็นทารก เข้าบ้านหรือมารดาจะต้องแจ้ง วัน เดือน ปีเกิด และชื่อของเด็กต่อนายทะเบียนท้องที่ที่เด็กเกิดภายใน 15 วัน นับตั้งแต่เกิด ถ้าฝ่าฝืนโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

4) สถานะ คือ สภาพทางกฎหมายของบุคคลอันเป็นเหตุให้เกิดสิทธิต่าง ๆ เช่น สถานะเป็นบิดามารดา การสมรส การหย่า หรือการเป็นโสด

2. นิติบุคคล

หมายถึง บุคคลที่กฎหมายรับรองให้มีสภาพบุคคลให้สิทธิและหน้าที่เหมือนบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพมิได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น นิติบุคคลมีไม่ได้ เช่น สิทธิในการสมรส สิทธิในการรับรองบุตร และสิทธิในการเป็นบิดาหรือมารดา หรือหน้าที่ในการรับราชการ เป็นทหาร เป็นต้น

2.1 ประเภทของนิติบุคคล นิติบุคคลจะมีขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ๆ

1) นิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีดังนี้

ก. ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนแล้ว

ข. บริษัทจำกัด

ค. มูลนิธิที่จดทะเบียนแล้ว

ง. สมาคมที่จดทะเบียนแล้ว

2) นิติบุคคลตามกฎหมายอื่น มีดังนี้

ก. สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

ข. วัดวาอาราม ตามพระราชบัญญัติลักษณะสงฆ์ พ.ศ. 2535

ค. หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 สิทธิและหน้าที่ของนิติบุคคล นิติบุคคลสามารถมีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ได้เหมือนบุคคลธรรมดา เช่น ทำนิติกรรมสัญญา เป็นลูกหนี้ เจ้าหนี้ หรือดำเนินคดีในศาล เป็นต้น แต่สิทธิและหน้าที่บางอย่าง ซึ่งโดยสภาพจะพึงมีได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้นนิติบุคคลจึงมีไม่ได้ เช่น สิทธิการสมรส การเป็นบุตร และเป็นบิดาหรือมารดา เป็นต้น เนื่องจากนิติบุคคลมิใช่บุคคลธรรมดาไม่มีชีวิตจิตใจอย่างมนุษย์ ดังนั้นในการแสดงเจตนาทำนิติกรรมหรือกิจการใด ๆ ต้องแสดงออกทางผู้แทนของนิติบุคคลซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา อาจมีผู้แทนคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ แล้วแต่กฎหมายกำหนดการกระทำของผู้แทนนิติบุคคลตามที่กฎหมายและมีอำนาจทำได้ ย่อมผูกพันนิติบุคคลนั้น ถ้าเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น นิติบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อความเสียหายนั้น

2.3 ผู้แทนของนิติบุคคล ผู้แทนของนิติบุคคลที่มีอำนาจลงชื่อแทนนิติบุคคล มีดังนี้

1) กระทรวงและทบวง	มีรัฐมนตรี	เป็นผู้แทน
2) กรม	มีอธิบดี	เป็นผู้แทน
3) จังหวัด	มีผู้ว่าราชการจังหวัด	เป็นผู้แทน
4) วัฒนาอาราม	มีเจ้าอาวาส	เป็นผู้แทน
5) บริษัทจำกัด	มีกรรมการ	เป็นผู้แทน
6) ห้างหุ้นส่วนจำกัด	มีหุ้นส่วนผู้จัดการ	เป็นผู้แทน
7) สมาคม	มีนายกสมาคม	เป็นผู้แทน
8) มูลนิธิ	มีคณะกรรมการ	เป็นผู้แทน
9) เทศบาล	มีนายกเทศมนตรี	เป็นผู้แทน

ผู้เยาว์

1. ความหมายของผู้เยาว์

ผู้เยาว์ หมายถึง ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ กฎหมายถือว่ายังไม่รู้สึกผิดชอบ ดังนั้น ผู้เยาว์ไม่สามารถทำนิติกรรมได้เองตามลำพัง เพราะจะทำให้เสียเปรียบผู้อื่น เกิดความเสียหายแก่ผู้เยาว์ได้

2. การบรรลุนิติภาวะของผู้เยาว์

ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะด้วยเหตุ 2 ประการ คือ

2.1 บรรลุนิติภาวะโดยอายุ คือ เมื่อผู้เยาว์มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์

2.2 บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส ผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะเมื่อทำการสมรส หากการสมรสนั้นได้กระทำเมื่อชายและหญิงมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์

3. ความสามารถของผู้เยาว์

ผู้เยาว์ย่อมมีสิทธิ คือ ตั้งแต่เริ่มมีสภาพบุคคลตามกฎหมายจำกัดสิทธิในเรื่องความสามารถในการทำนิติกรรมของผู้เยาว์ ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน มิฉะนั้นนิติกรรมนั้นจะตกเป็นโมฆะ

4. ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ ได้แก่

4.1 ผู้ใช้อำนาจปกครอง ได้แก่ บิดา มารดา

4.2 ผู้ปกครอง ถ้าผู้เยาว์ไม่มีบิดามารดา หรือมีแต่ถูกถอนอำนาจปกครอง ศาลจะมีคำสั่งตั้งผู้อื่นเป็นผู้ปกครอง เมื่อญาติผู้เยาว์ อัยการ ร้องขอหรือบิดาหรือมารดาที่ตายที่หลังระบุชื่อไว้ในพินัยกรรมให้เป็นผู้ปกครอง

5. การให้ความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม

การให้ความยินยอมแก่ผู้เยาว์ ได้แก่ การให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยวาจา หรือโดยปริยายก็ได้ การให้ความยินยอมต้องให้ความยินยอมก่อนที่ผู้เยาว์จะทำนิติกรรม

6. การบอกล้างหรือการให้สัตยาบันแก่โมฆียะกรรม

นิติกรรมที่ผู้เยาว์ทำไปโดยปราศจากความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม จะต้องตกเป็นโมฆียะกรรม หมายถึง นิติกรรมนั้นมีผลใช้บังคับกันได้ตามกฎหมาย แต่ผู้เยาว์หรือผู้แทนโดยชอบธรรม มีสิทธิบอกล้างได้จะทำให้นิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆียะหรือนิติกรรมที่เป็นโมฆียกรรมนั้น ถ้ามีการให้สัตยาบัน คือ การรับรองว่านิติกรรมนั้นมีผลสมบูรณ์ นิติกรรมที่เป็นโมฆียะนั้นจะเป็นนิติกรรมที่สมบูรณ์บอกล้างอีกไม่ได้

7. นิติกรรมที่ผู้เยาว์สามารถทำได้ตามลำพังตนเอง

7.1 นิติกรรมที่ทำให้ผู้เยาว์ได้มาซึ่งสิทธิอันใดอันหนึ่ง หรือนิติกรรมที่ทำให้ผู้เยาว์หลุดพ้นจากหน้าที่อันใดอันหนึ่ง เช่น ผู้เยาว์รับมอบเงินจากผู้มอบให้โดยไม่มีเงื่อนไข หรือมีผู้ปลดหนี้ให้แก่ผู้เยาว์ เป็นต้น

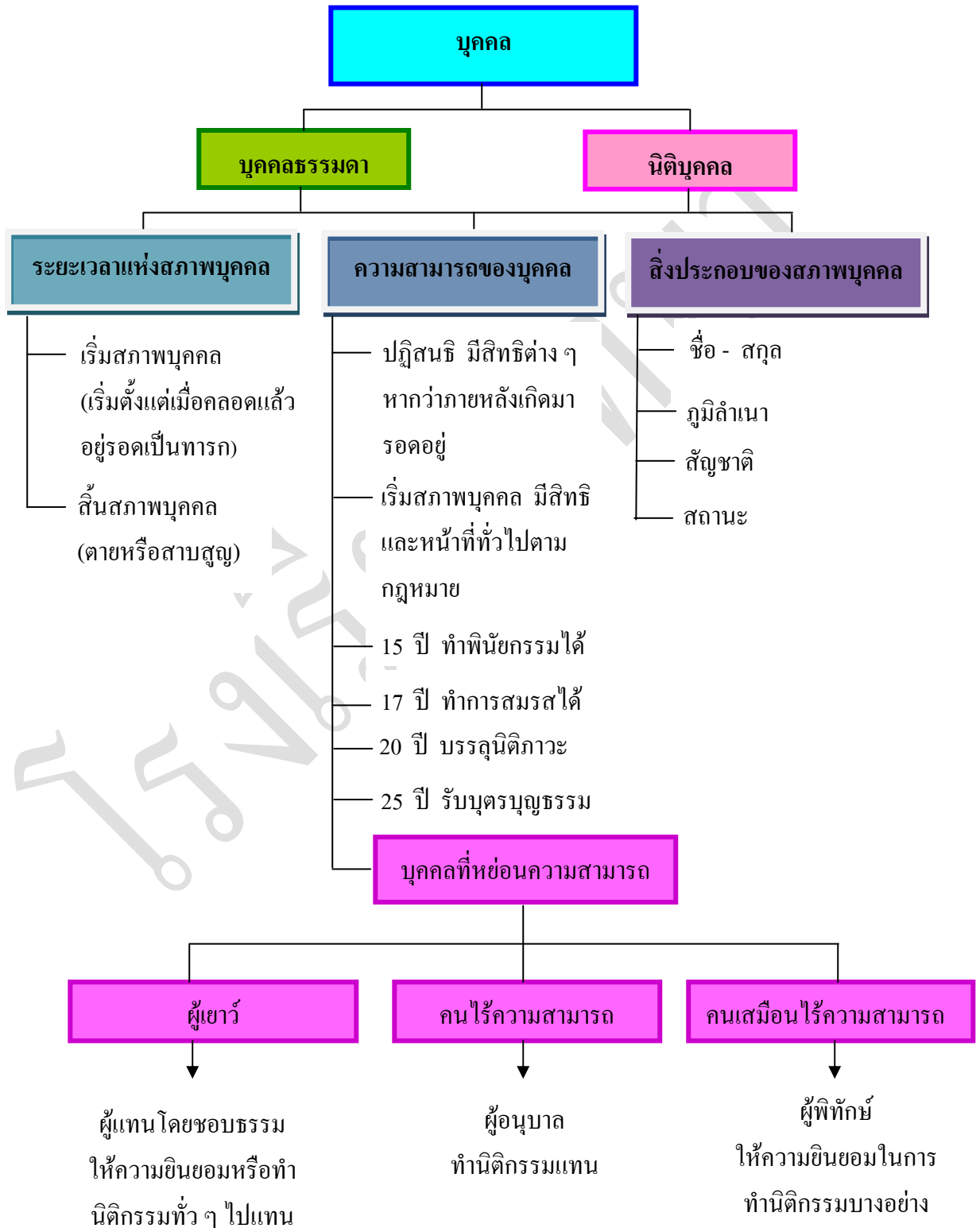
7.2 นิติกรรมที่ผู้เยาว์ต้องทำเองเฉพาะตัว เช่น การรับรองบุตร

7.3 นิติกรรมซึ่งเป็นการสมเจ้านานุรูปและจำเป็นในการดำรงชีพตามสมควร เช่น ซื้ออาหาร ยา เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน เป็นต้น

7.4 ผู้เยาว์อาจทำพินัยกรรมได้เมื่ออายุ 15 ปีบริบูรณ์

แผนภูมิสถานภาพและความสามารถของบุคคล

นิติกรรม

1. ความหมายของนิติกรรม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 149 บัญญัติว่า “นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัครมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ”

2. ลักษณะสำคัญของนิติกรรม

- 2.1 เกิดจากการแสดงเจตนากระทำการของบุคคล อาจแสดงโดยชัดแจ้งโดยปริยาย หรือ การที่นิ่งเสีย
- 2.2 ต้องเป็นการกระทำด้วยใจสมัคร ไม่ถูกบังคับข่มขู่ มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ
- 2.3 ต้องเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น ทำสัญญารับจ้างฆ่าคน สัญญาซื้อขายเฮโรอีน ทำสัญญาจ้างหญิงมาเป็นภริยาเช่า สัญญาต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นโมฆะ
- 2.4 จะต้องมีวัตถุประสงค์ไม่เป็นการฝ่าฝืนวิสัย เช่น ทำสัญญาซื้อขายบ้านแต่บ้านถูกไฟไหม้ไปเสียก่อนแล้ว สัญญานั้นเป็นโมฆะ

3. ประเภทของนิติกรรม

นิติกรรมมีหลายประเภท ที่สำคัญมีดังนี้

- 3.1 นิติกรรมฝ่ายเดียว ได้แก่ นิติกรรมซึ่งเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลใดแต่ฝ่ายเดียว เช่น การทำพินัยกรรม การก่อตั้งมูลนิธิ การให้สัตยาบัน การรับสภาพหนี้ การปลดหนี้ คำมั่นว่าจะซื้อจะขาย เป็นต้น
- 3.2 นิติกรรมสองฝ่าย ได้แก่ นิติกรรมซึ่งเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาตรงกันของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป เช่น สัญญาซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ จำนอง จำน่า เป็นต้น

3.3 นิติกรรมที่มีผลเมื่อผู้ทำยังมีชีวิตอยู่ ได้แก่ นิติกรรมที่ผู้แสดงเจตนาประสงค์จะให้เกิดผลในระหว่างที่ผู้ทำนิติกรรมยังมีชีวิตอยู่ เช่น สัญญาซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ เช่าทรัพย์สิน จ้างแรงงาน จ้างทำของ เป็นต้น

3.4 นิติกรรมที่มีผลเมื่อผู้ทำตายแล้ว เช่น พินัยกรรม

3.5 นิติกรรมที่มีค่าตอบแทน เช่น สัญญาซื้อขาย แลกเปลี่ยน เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ เป็นต้น

3.6 นิติกรรมที่ไม่มีค่าตอบแทน เช่น สัญญาให้ยืมใช้คงรูป ยืมใช้สิ้นเปลือง ตัวแทน ที่ไม่มีบำเหน็จ ฝากทรัพย์สินที่ไม่มีบำเหน็จ เป็นต้น

4. แบบของนิติกรรม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 152 บัญญัติว่า “การใดมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่มีกฎหมายบังคับไว้การนั้นเป็นโมฆะ” คือ ถ้าไม่ทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายบัญญัติไว้ นิติกรรมนั้นจะตกเป็นโมฆะ แบบของนิติกรรมที่กฎหมายกำหนดไว้ มีดังนี้

4.1 แบบที่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การซื้อขาย อสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ (ป.พ.พ. มาตรา 456) การฝากขาย การให้การแลกเปลี่ยนทรัพย์สินดังกล่าว เป็นต้น

4.2 แบบที่ต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น การจดทะเบียนสมรส การจดทะเบียนหย่า การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนบริษัทจำกัด เป็นต้น

4.3 แบบที่ต้องทำเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น การทำพินัยกรรม แบบเอกสารฝ่ายเมือง การทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ เป็นต้น

4.4 แบบที่ต้องทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่าย เช่น การเช่าซื้อ การตกลงติดดอกเบี้ยยทบต้น เป็นต้น

ตัวอย่าง การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ โดยทำหนังสือกันเอง และไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นเป็นโมฆะ เมื่อผู้ขายกล่าวอ้างขึ้นผู้ซื้อต้องคืนทรัพย์สินแก่ผู้ขายและรับเงินคืนจากผู้ขาย (ฎีกาที่ 303 / 2501)

5. โฆษะกรรม

โฆษะกรรม คือ นิติกรรมที่เสียเปล่าสูญเปล่า ไม่มีผลในกฎหมายแต่อย่างใด สาเหตุที่นิติกรรมเป็นโฆษะมีดังนี้

5.1 นิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์ เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมายเป็นการพันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

5.2 นิติกรรมที่มีได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายบังคับไว้

6. โฆษัยกรรม

โฆษัยกรรม หมายถึง นิติกรรมที่มีผลใช้บังคับกันได้ตามกฎหมายจนกว่าจะมีการบอกล้างให้เป็นโฆษะ (เสียเปล่ามาตั้งแต่เริ่มแรก) หรือให้สัตยาบันเพื่อทำให้นิติกรรมที่สมบูรณ์ จะบอกล้างอีกไม่ได้ ผู้มีสิทธิบอกล้างหรือให้สัตยาบัน ได้แก่ ตัวผู้เยาว์เอง และผู้แทนโดยชอบธรรม สาเหตุที่ทำให้นิติกรรมตกเป็นโฆษัยะ มีดังนี้

6.1 นิติกรรมที่มีได้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยความสามารถของบุคคลที่กฎหมายจำกัดความสามารถในการทำนิติกรรมมี 3 ประเภท คือ ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถและคนเสมือนไร้ความสามารถ เช่น ผู้เยาว์ทำนิติกรรมโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม

6.2 นิติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยเหตุบกพร่องเกี่ยวกับการแสดงเจตนา ได้แก่ การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน การแสดงเจตนาเพราะถูกกลั่นแกล้ง การแสดงเจตนาเพราะถูกข่มขู่

7. สัญญา

สัญญาเป็นนิติกรรมประเภทหนึ่ง เกิดจากการแสดงเจตนาของบุคคลสองฝ่ายที่ตรงกัน ฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเป็นคำเสนอ และอีกฝ่ายแสดงเจตนาเป็นคำสนอง จึงจะเกิดสัญญาขึ้น เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่าทรัพย์สิน สัญญาจ้างแรงงาน เป็นต้น

7.1 องค์ประกอบของสัญญา

- 1) ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป
- 2) ต้องมีการตกลงกัน คือ ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสนอว่าจะทำสัญญาดัง และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้สนองรับ คือคำเสนอและคำสนองตรงกัน

3) ข้อตกลงนั้นต้องก่อให้เกิดหนี้ตามกฎหมาย คือคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นลูกหนี้ มีหน้าที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง คือเป็นเจ้าหนี้ หรืออาจมีผลทำให้ต่างฝ่ายเป็นทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ต่อกัน มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ตอบแทนซึ่งกันและกัน เช่น สัญญาซื้อขายรถยนต์ เป็นต้น

7.2 ผลของสัญญา

- 1) สัญญาเกิดขึ้นแล้วย่อมมีผลทำให้คู่สัญญาต้องปฏิบัติตามข้อตกลง ที่คู่สัญญาได้ให้ไว้แก่กัน เช่น สัญญาจ้างทำของ สัญญาจ้างแรงงาน เป็นต้น
- 2) สัญญาที่เกิดขึ้นแล้วอาจเลิกกันได้ การเลิกสัญญาอาจเลิกโดยข้อตกลงที่คู่สัญญาได้ให้ไว้แก่กัน หรือโดยบทบัญญัติของกฎหมายก็ได้

หนี้

1. ความหมายของหนี้

หนี้ คือ ความสัมพันธ์ในกฎหมายที่ก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคลสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีสิทธิที่จะเรียกร้องบังคับให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ลูกหนี้ ให้จำต้องส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้

2. วัตถุแห่งหนี้

วัตถุแห่งหนี้เป็นข้อกำหนดซึ่งลูกหนี้จะต้องปฏิบัติการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ อย่างไรก็ดี มี 3 ประการ คือ

- 2.1 กระทำการ ได้แก่ การซึ่งกระทำตามสัญญา เช่น สัญญาจ้างสร้างตึกแถว สัญญาซื้อขาย
- 2.2 งดเว้นกระทำการ ได้แก่ ข้อตกลงที่จะไม่กระทำการสิ่งใดตามสัญญา เช่น สัญญาว่าจะไม่ปลูกสร้างอาคารสูงกีดขวางทางลม หรือแสงสว่าง
- 2.3 โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สิน ได้แก่ การส่งมอบทรัพย์สินตามสัญญา เช่น ในการซื้อขายโทรทัศน์ ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบโทรทัศน์แก่ผู้ซื้อ ผู้ซื้อต้องส่งมอบเงินตามราคา

3. บ่อเกิดแห่งหนี้

บ่อเกิดหรือที่มาของหนี้ มี 5 ประเภท คือ

- 3.1 สัญญา คือ ความตกลงระหว่างบุคคลสองคนหรือกว่านั้นขึ้นไป โดยมีประสงค์จะก่อให้เกิดหนี้ขึ้นตามกฎหมาย เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่าทรัพย์สิน สัญญาจ้างแรงงาน เป็นต้น
- 3.2 จัดการงานนอกสั่ง คือ การที่บุคคลคนหนึ่งเข้าไปจัดกิจกรรมแทนผู้อื่น โดยมีได้ว่า ขาดงานใช้ให้ทำหรือโดยมิได้มีสิทธิที่จะทำ หากจัดการไปในทางสมประโยชน์แก่ผู้ที่เป็นตัวการหรือเจ้าของ ผู้ที่เข้าไปจัดการแทนนั้นย่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่ตนได้เสียไปจากเจ้าของกิจการนั้นคืนได้

3.3 ลาภมิควรได้ คือ การที่บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินใด เพราะการที่บุคคลอีกคนหนึ่งกระทำการชำระหนี้ หรือได้มาด้วยประการอื่นโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และทำให้บุคคลอีกคนหนึ่งเสียเปรียบ ผู้ได้รับทรัพย์สินนั้นไว้จะต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เขา

3.4 ละเมิด คือการที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ผู้กระทำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

3.5 บทบัญญัติแห่งกฎหมาย หนึ่งอาจเกิดขึ้นได้โดยกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ เช่น ประมวลรัษฎากร กำหนดให้บุคคลเสียภาษีต่อรัฐ ผู้ที่ไม่เสียภาษีอากร ถือว่าเป็นหนี้รัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิฟ้องเรียกภาษีที่ค้างชำระได้

4. การบังคับชำระหนี้

เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ ลูกหนี้ต้องปฏิบัติการชำระหนี้ ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือ ชำระหนี้ล่าช้า หรือชำระหนี้ผิดความประสงค์แห่งหนี้ เจ้าหนี้ก็มีสิทธิที่จะฟ้องร้องขอให้มีการบังคับชำระหนี้ โดยเฉพาะ เจาะจง หรืออาจมีสิทธิเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนจากลูกหนี้ได้ และเพื่อประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ กฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ที่จะควบคุมและสงวนไว้ซึ่งกองทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ เจ้าหนี้จะไปยึดทรัพย์สินของลูกหนี้โดยพลการเพื่อนำมาชดใช้หนี้ไม่ได้ หรือจะใช้วิธีข่มขู่ให้ชดใช้หนี้ก็ไม่ได้ เจ้าหนี้จะต้องนำคดีฟ้องศาลเพื่อบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ เมื่อเจ้าหนี้ให้สิทธิฟ้องร้องทางศาลแล้วศาลก็จะพิพากษาบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามที่มียุอยู่และถ้าลูกหนี้ยังไม่ปฏิบัติการชำระหนี้อีก ศาลจะดำเนินการบังคับคดี ดังต่อไปนี้

4.1 ถ้าเป็นหนี้เงินแล้วไม่ชำระ ศาลจะสั่งให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ออกขายทอดตลาดเพื่อเอาเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

4.2 ถ้าเป็นหนี้ให้จดทะเบียนโอนทรัพย์สิน เมื่อลูกหนี้ไม่ไปจดทะเบียนโอนให้แก่เจ้าหนี้ ศาลจะสั่งในคำพิพากษาว่าให้ถือคำพิพากษาแทนการจดทะเบียนโอนของลูกหนี้ ซึ่งจะทำให้เจ้าพนักงานมีอำนาจจดทะเบียนโอนทรัพย์สินให้แก่เจ้าหนี้ได้

4.3 ถ้าเป็นหนี้ให้กระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วลูกหนี้ไม่กระทำการนั้นตามข้อตกลงศาลจะสั่งให้บุคคลภายนอกกระทำการอันนั้น โดยลูกหนี้เสียค่าใช้จ่ายให้ก็ได้

4.4 ถ้าเป็นหนี้ให้งดเว้นการอันใด ศาลจะพิพากษาให้ระงับการที่ได้กระทำลงแล้วนั้น โดยให้ลูกหนี้เสียค่าใช้จ่าย และให้จัดการอันควรเพื่อถ่วงน้ำหนักด้วยก็ได้ เช่น ศาลสั่งให้บุคคลภายนอกจัดการรื้อถอนโดยให้ลูกหนี้เสียค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ทรัพย์สินและทรัพย์สิน

1. ทรัพย์สิน

หมายถึง วัตถุหรือสิ่งของที่มีรูปร่าง เช่น บ้าน ที่ดิน หนังสือ ปากกา โต๊ะ และเก้าอี้ เป็นต้น

2. ทรัพย์สิน

หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่างและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาได้และถือเอาได้ เช่น ลิขสิทธิ์ กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง สิทธิอาศัย กระแสไฟฟ้า เป็นต้น

3. ประเภทของทรัพย์สิน

3.1 อสังหาริมทรัพย์ คือ ทรัพย์สินที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ซึ่งตามกฎหมายได้แก่ ที่ดิน ทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินนั้น หรือทรัพย์สินอันประกอบเป็นอันเดียวกับดินนั้น เช่น สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน ดินไม่ย่นดิน ภูเขา แม่น้ำลำธาร ดิน หิน ทราบ แร่ นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิอันเป็นกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ได้แก่ กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง สิทธิอาศัย สิทธิจำนอง เป็นต้น

3.2 สังหาริมทรัพย์ คือ ทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายได้ เป็นทรัพย์สินที่นอกเหนือจาก อสังหาริมทรัพย์ และหมายความรวมถึงสิทธิอันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นด้วย เช่น สัตว์ พาหนะ โต๊ะ รถยนต์ เก้าอี้ สิทธิจำนอง ลิขสิทธิ์ เป็นต้น

4. ประโยชน์หรือเหตุผลของการแบ่งแยกทรัพย์สิน

ทรัพย์สินแบ่งแยกออกได้เป็นอสังหาริมทรัพย์ กับสังหาริมทรัพย์ มีดังนี้

4.1 การซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือให้หรือสังหาริมทรัพย์ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นตกเป็นโมฆะ ส่วนสังหาริมทรัพย์โดยทั่วไปไม่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่สังหาริมทรัพย์บางประเภทที่กฎหมายกำหนดไว้

4.2 คนต่างด้าว จะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้เพียงใด ต้องเป็นไปตามกฎหมายที่ดิน ส่วนสังหาริมทรัพย์คนต่างด้าวมียกรรมสิทธิ์ได้เสมอ

4.3 การครอบครองปรปักษ์ คือ เข้าครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นโดยสงบโดยเปิดเผย และมีเจตนาเป็นเจ้าของ เมื่อครอบครองติดต่อกัน สำหรับอสังหาริมทรัพย์ 10 ปี สำหรับสังหาริมทรัพย์ 5 ปี ผู้ครอบครองได้กรรมสิทธิ์

4.4 อสังหาริมทรัพย์ต้องมีเจ้าของเสมอถ้าไม่เป็นเอกชนก็ต้องเป็นของรัฐ สังหาริมทรัพย์ 5 ปี ผู้ครอบครองได้กรรมสิทธิ์

4.5 อสังหาริมทรัพย์โดยเฉพาะที่ดินมีแดนกรรมสิทธิ์เหนือและใต้พื้นดิน กล่าวคือ ใครจะสร้างสิ่งก่อสร้างหรือวางสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ หรือวางท่อน้ำเหนือหรือใต้พื้นดินของบุคคลอื่นไม่ได้ แม้ส่วนราชการหรือรัฐบาลจะทำเช่นนั้นเหนือหรือใต้ที่ดินของเอกชนก็ไม่ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายพิเศษให้อำนาจไว้ ส่วนสังหาริมทรัพย์ไม่มีแดนแห่งกรรมสิทธิ์

เอกเทศสัญญา

เอกเทศสัญญาที่ควรทราบ ได้แก่ สัญญาซื้อขาย สัญญาขายฝาก สัญญาเช่าทรัพย์สิน สัญญาเช่าซื้อ ค้ำประกัน จำนอง จำนำ และการกู้ยืมเงิน

1. สัญญาซื้อขาย

สัญญาซื้อขาย คือ สัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้ขาย” โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า “ผู้ซื้อ” และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินให้แก่ผู้ขาย

1.1 ลักษณะสำคัญของสัญญาซื้อขาย

- 1) มีคู่สัญญา 2 ฝ่าย คือผู้ซื้อและผู้ขาย
- 2) ผู้ขายต้องโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อ
- 3) ผู้ซื้อต้องชำระราคาให้แก่ผู้ขายเป็นเงินเท่านั้น

1.2 การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 “จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ”

อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่

- 1) ที่ดิน
- 2) ทรัพย์สินที่ติดอยู่กับที่ดิน เช่น บ้านเรือน ไม้ยืนต้น
- 3) ทรัพย์สินประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน
- 4) สิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

สังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ ได้แก่

- 1) เรือกำปั่น
- 2) เรือที่มีระวางตั้งแต่ 6 ตันขึ้นไป
- 3) เรือกลไฟ
- 4) เรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ 5 ตันขึ้นไป
- 5) แพ (หมายถึงเรือแพ)
- 6) สัตว์พาหนะที่มีทะเบียนหรือมีตัวรูปพรรณ

อนึ่ง สัญญาจะซื้อขายทรัพย์สินดังกล่าว จะต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบ หรือวางมัดประจำ หรือได้มีการชำระหนี้บางส่วนแล้ว มิฉะนั้นถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา อีกฝ่ายหนึ่งจะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้

1.3 การซื้อขายสังหาริมทรัพย์

1) การซื้อขายสังหาริมทรัพย์ธรรมดา ที่มีราคาต่ำกว่า 500 บาท ไม่ต้องทำเป็นหนังสือสัญญา ตกลงกันด้วยปากเปล่าก็ใช้ได้

2) ถ้าเป็นการซื้อขายสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไปจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือวางมัดจำไว้ หรือชำระหนี้บางส่วนจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา

1.4 ทรัพย์สินที่ซื้อขายกันไม่ได้

- 1) สาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 - 2) วัดและธรณีสงฆ์ (ที่ดินของวัด)
 - 3) ทรัพย์สินที่มีไว้แล้วผิดกฎหมาย
 - 4) สิทธิที่จะได้รับบำนาญจากทางราชการ
 - 5) สิทธิที่กฎหมายห้ามโอน เช่น สิทธิที่จะได้รับมรดกของเจ้ามรดกที่ยังมีชีวิตอยู่
- สิทธิที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดู

2. สัญญาขายฝาก

สัญญาขายฝาก คือ สัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน จะตกเป็นของผู้ซื้อตั้งแต่ เวลาทำสัญญา แต่ผู้ขายมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินนั้นคืนภายในเวลากำหนด

2.1 หลักเกณฑ์ของสัญญาขายฝาก

- 1) มีคู่สัญญา 2 ฝ่าย คือผู้ขายฝากกับผู้ซื้อฝาก
- 2) การขายฝากอสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ ต้องทำเป็นหนังสือ และจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ
- 3) การขายฝากสังหาริมทรัพย์ ที่มีราคาตั้งแต่ 500 บาท ขึ้นไปต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้รับผิดชอบหรือวางมัดจำหรือชำระหนี้บางส่วน จึงจะบังคับได้ ส่วนการขายฝากที่มีราคาต่ำกว่า 500 บาท ทำด้วยปากเปล่าก็บังคับได้

2.2 สิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาขายฝาก

- 1) ผู้ขายฝากมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ห้ามเกิน 10 ปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ห้ามเกิน 3 ปี
- 2) ผู้ซื้อฝากมีสิทธิรับสินไถ่จากผู้ขายฝาก และต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ผู้ขายฝาก ผู้ขายฝากจะต้องนำเงินค่าไถ่ไปชำระแก่ผู้ซื้อฝากภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นจะหมดสิทธิในการไถ่คืน

3. สัญญาเช่าทรัพย์สิน

สัญญาเช่าทรัพย์สิน คือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้ให้เช่าตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า “ผู้เช่า” ได้ให้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งชั่วระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น

3.1 ลักษณะสำคัญของสัญญาเช่าทรัพย์สิน

- 1) สัญญาเช่าทรัพย์สินเป็นสัญญาต่างตอบแทน ผู้ให้เช่ามีหน้าที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ให้เช่าแก่ผู้เช่าได้ใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน นั้น ฝ่ายผู้เช่ามีหน้าที่จะต้องชำระราคาค่าเช่า
- 2) สัญญาเช่าทรัพย์สินกรรมสิทธิในทรัพย์สิน มิได้โอนไปยังผู้เช่า
- 3) วัตถุแห่งสัญญาต้องเป็นทรัพย์สิน
- 4) สัญญาเช่าทรัพย์สิน ถือคุณสมบัติของผู้เช่าเป็นสำคัญเป็นสิทธิเฉพาะตัวของ ผู้เช่า เมื่อผู้เช่าตายสัญญาเช่าระงับลง
- 5) สัญญาเช่าทรัพย์สิน เป็นสัญญาที่ก่อให้เกิดบุคคลสิทธิเท่านั้น คือมีสิทธิ เรียกเฉพาะบุคคลที่เป็นคู่สัญญากันเท่านั้น

3.2 หลักเกณฑ์การทำสัญญาเช่าทรัพย์สิน การเช่าสังหาริมทรัพย์ การเช่าสังหาริมทรัพย์ และรวม ทั้งสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษด้วยกฎหมายมิได้บังคับให้ทำเป็นหนังสือหรือทำตามแบบแต่อย่างใด จะตกลงทำสัญญากันด้วยวาจา ก็มีผลบังคับใช้ได้แต่ถ้าทำหลักฐานเป็นหนังสือ จะทำให้ผูกมัดคู่สัญญาแน่นอน รัดกุมขึ้น

การเช่าอสังหาริมทรัพย์

- 1) การเช่าอสังหาริมทรัพย์ ที่มีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี จะต้องมิหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบไว้เป็นสำคัญจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้

2) ถ้าเช่าอสังหาริมทรัพย์ ที่มีกำหนดระยะเวลาเกินกว่า 3 ปี หรือกำหนดตลอดอายุของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า ต้องทำเป็นหนังสือ และจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้เพียง 3 ปีเท่านั้น หรือมีผลบังคับใช้กันได้เพียง 3 ปี

3) การเช่าอสังหาริมทรัพย์ ห้ามเช่าเกิน 30 ปี ถ้าทำสัญญาเกินไว้เกิน 30 ปี ให้ลดลงมาเป็น 30 ปี เมื่อครบกำหนดสัญญาเช่าแล้วจะต่อสัญญาอีกก็ได้แต่ต้องไม่เกิน 30 ปีนับแต่วันต่อสัญญา

4. สัญญาเช่าซื้อ

สัญญาเช่าซื้อ คือ สัญญาซึ่งเจ้าของทรัพย์สินนำทรัพย์สินออกให้เช่าโดยให้คำมั่นสัญญาว่าจะขายทรัพย์สินนั้น หรือให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้เช่า โดยมีเงื่อนไขว่าผู้เช่าได้ใช้เงินให้แก่ผู้ให้เช่าเป็นจำนวนเงินตามที่ตกลงกันไว้

4.1 หลักเกณฑ์ของสัญญาเช่าซื้อ สัญญาเช่าซื้อทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะใช้บังคับไม่ได้

4.2 สิทธิหน้าที่ของผู้เช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อ มีสิทธิบอกเลิกสัญญา ในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนให้แก่ผู้ให้เช่า และจะต้องชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อจนครบถ้วน ผู้เช่าซื้ออาจต้องรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินนั้นอีกด้วย

4.3 สิทธิหน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อ มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อได้ เมื่อ ผู้เช่าซื้อ ผิดนัดไม่ชำระเงินค่าเช่าซื้อ 2 คราว ติด ๆ กัน ผู้ให้เช่าซื้อ ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

- 1) รับเงินที่ผู้เช่าซื้อได้ใช้มาแล้วก่อนบอกเลิกสัญญา
- 2) มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

5. การค้ำประกัน

การค้ำประกัน คือ การที่บุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่ลูกหนี้ หรือไม่ใช่เจ้าหนี้และอาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือหลายคนเข้าทำสัญญากับเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ถ้าลูกหนี้ไม่ยอมชำระหนี้

5.1 บุคคลที่สัญญาว่าจะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้ เรียกว่าผู้ค้ำประกัน

5.2 หนี้ที่ค้ำประกันจะเป็นหนี้อะไรก็ได้ เช่น หนี้เงินกู้ หนี้ค่าสินค้า หนี้ค่าก่อสร้าง เป็นต้น

5.3 การทำสัญญาค้ำประกัน ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อ ผู้ค้ำประกัน จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบได้

5.4 ข้อควรระวังในการทำสัญญาค้ำประกัน

- 1) ก่อนลงชื่อในสัญญาค้ำประกัน ต้องอ่านข้อความในสัญญาค้ำประกันให้ละเอียด
- 2) ควรเขียนระบุจำนวนเงินที่จะรับผิดชอบไว้ในสัญญาค้ำประกันว่า จำนวนเงินเท่าใด

หรือทั้งหมด

5.5 ผู้ค้ำประกันยอมพ้นจากความรับผิด ดังต่อไปนี้

1) หนี้ที่ค้ำประกันอยู่ถึงกำหนดชำระแล้ว ต่อมาเจ้าหนี้ที่ยอมผ่อนเวลาให้ลูกหนี้ โดยที่ผู้ค้ำประกันไม่ยินยอม

2) เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว ผู้ค้ำประกันขอชำระหนี้แทนลูกหนี้ แต่เจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระ ผู้ค้ำประกันย่อมหลุดพ้นจากความรับผิด

6. การจำนำ

6.1 ความหมายของการจำนำ การจำนำ คือการที่บุคคลคนหนึ่งเรียกว่า ผู้จำนำ สหกรณ์ทรัพย์ เช่น สร้อยคำทองคำ โทรศัพท์ แหวนเพชร ไปส่งมอบให้อยู่ในความครอบครอง ของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับจำนำ เพื่อเป็นประกัน การชำระหนี้

สัญญาจำนำจะเป็นหนังสือหรือไม่ก็ได้ แต่ที่สำคัญคือผู้จำนำจะต้องส่งมอบทรัพย์สิน ให้ผู้รับจำนำ และผู้รับจำนำมีสิทธิยึดทรัพย์ที่จำนำไว้จนกว่าจะได้รับการชำระหนี้คืนจนครบถ้วน

6.2 การบังคับจำนำ เมื่อหนี้ถึงกำหนดเวลาชำระแล้ว ผู้จำนำผิดนัดไม่ยอมชำระหนี้ ผู้รับจำนำต้องบังคับนำทรัพย์ที่จำนำนั้นเป็นของตน ก่อนจะยึดเอาทรัพย์ที่จำนำหลุดเป็นของตนเอง โดยไม่มีการบังคับจำนำมิได้ การบังคับจำนำมีวิธีการ ดังนี้

1) ผู้รับจำนำต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ ให้จัดการชำระหนี้รวมทั้งดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในระยะเวลาอันสมควร

2) ถ้าลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดระยะเวลาตามที่บอกกล่าวผู้รับจำนำ มีสิทธิเอาทรัพย์สินที่จำนำออกขายทอดตลาดได้ แต่ต้องมีหนังสือบอกกล่าวให้ผู้จำนำทราบ วัน เวลา สถานที่ ที่จะขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นด้วย

7. การจำนอง

ตัวอย่าง เช่น นายเขียว ทำสัญญากู้เงินนายขาว จำนวน 500,000 บาท นายเขียว นำโฉนดที่ดินจำนวน 2 ไร่ ไปจำนองไว้กับนายขาวเพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้ นายจนไม่ต้องส่งมอบที่ดิน แต่ต้องส่งมอบตราสารแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน คือ โฉนดที่ดินจำนวน 2 ไร่ ให้กับนายขาว

7.2 หลักเกณฑ์การทำสัญญาจ้าง

1) ผู้จ้างต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นแต่อาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปทำการจ้างแทนได้

2) การทำสัญญาจ้างต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ ไม่มีผลผูกพันคู่สัญญา

7.3 สิทธิของผู้จ้าง

- 1) สิทธิที่จะโอนทรัพย์สินที่จ้างงหรือนำไปจ้างต่อได้
- 2) สิทธิชำระหนี้จ้างงเป็นงวด ๆ
- 3) สิทธิได้ถอนจ้างง
- 4) สิทธิที่จะได้รับเงินที่เหลือจากการบังคับจ้างง

7.4 สิทธิของผู้รับจ้าง

- 1) ผู้รับจ้างต้องมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จ้างก่อนเจ้าหนี้สามัญ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่ากรรมสิทธิ์นั้นได้โอนไปเป็นของบุคคลภายนอกแล้วหรือไม่ก็ตาม
- 2) ผู้รับจ้างก่อน จะได้รับชำระหนี้ก่อนผู้รับจ้างทีหลัง
- 3) สิทธิในการบังคับจ้าง

7.5 วิธีปฏิบัติในการบังคับจำนอง การบังคับจำนองกฎหมายกำหนดวิธีบังคับไว้ 2 วิธี คือ การขายทอดตลาด ตลาดหลักทรัพย์จำนอง และการเอาทรัพย์สินจำนองหลุดเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับจำนอง การบังคับจำนองทั้ง 2 วิธี จะต้องฟ้องคดีต่อศาล ผู้รับจำนองจะยึดทรัพย์สินของผู้จำนองโดยพลการมิได้

1) การขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนอง การบังคับจำนอง โดยวิธีนี้ ผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควร ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้รับจำนองจะต้องฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินที่จำนองไว้ขายทอดตลาด นำเงินมาชำระหนี้แก่ผู้รับจำนอง ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่ลูกหนี้แต่ถ้าเงินไม่พอชำระหนี้ ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบเว้นแต่ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

2) การเอาทรัพย์สินจำนองหลุดเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับจำนองการบังคับจำนองโดยวิธีนี้ ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับวิธีการดังกล่าวมาแล้วในข้อ 1 คือผู้รับจำนองจะต้องมีจดหมายบอกกล่าวให้ลูกหนี้ชำระหนี้ภายในระยะเวลาอันสมควรก่อน จึงจะฟ้องบังคับจำนองได้ และจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขครบทั้ง 3 ประการนี้

ก. ลูกหนี้ขาดส่งดอกเบี้ยมาแล้วเป็นเวลา 5 ปี

ข. ผู้จำนองมิได้แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่าราคาทรัพย์สินนั้นท่วมจำนวนเงินที่ค้างชำระ

ค. ไม่มีการจำนองรายอื่นหรือบุริมสิทธิอื่นใดที่จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนั้น

ข้อสังเกต เมื่อสัญญาจำนองระงับลง กฎหมายกำหนดให้นำไปจดทะเบียนถอนจำนองต่อเจ้าพนักงาน มิฉะนั้นจะยกเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกมิได้

8. การกู้ยืมเงิน

กฎหมายกำหนดว่า การกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป จะต้อง มีหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้กู้ไว้เป็นสำคัญ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ คำว่าหลักฐานเป็นหนังสือ จะทำเป็นหนังสือเขียนหรือพิมพ์ขึ้นเองก็ได้หรือจะทำตามแบบของสัญญากู้เงินได้ กฎหมายกำหนดอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงินห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปี (1.25 ต่อเดือน) ถ้าเรียกเกินกว่านี้ ถือว่า ดอกเบี้ยตกเป็นโมฆะทั้งหมด

ในกรณีกู้เงินจากธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น กฎหมายยินยอมให้คิดอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปีได้ แต่ต้องไม่เกินอัตราดอกเบี้ยที่กระทรวงการคลังหรือธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดแล้วแก่กรณี

การคิดดอกเบี้ยการให้กู้ยืมเงิน

ในการกู้ยืมเงินนั้น กฎหมายกำหนดว่า ผู้ให้กู้ยืมเงินคิดดอกเบี้ยได้อย่างสูงไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี ถ้าในสัญญาผู้ให้กู้ยืมเงินคิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดจะมีผลให้ดอกเบี้ยเป็นโมฆะทั้งหมด คือไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยเลยผู้ให้ยืมเงินมีสิทธิเรียกให้ผู้กู้ยืมชำระเงินต้นคืนเท่านั้น ในกรณีที่เขียนอัตราดอกเบี้ยในสัญญากู้ยืมเงินไว้ว่าให้ดอกเบี้ยตามกฎหมาย ผู้กู้ยืมเงินมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

ครอบครัว

กฎหมายที่เกี่ยวกับครอบครัวที่ควรทราบ ประกอบด้วย การหมั้น การสมรส ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา บิดามารดากับบุตร และการรับบุตรบุญธรรม

1. การหมั้น

คือ สัญญาที่ฝ่ายชายกับฝ่ายหญิงได้ตกลงกันว่าจะทำการสมรสกัน โดยฝ่ายชายได้ให้ของหมั้นแก่ฝ่ายหญิง เพื่อเป็นหลักฐานและประกันว่าจะสมรสกับหญิงนั้น

หลักเกณฑ์การหมั้น

- 1) ชายและหญิงต้องมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป การหมั้นก่อนอายุตามที่กฎหมายบัญญัติตกเป็นโมฆะ
- 2) ผู้เยาว์จะทำการหมั้นต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือผู้ใช้อำนาจปกครอง มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ
- 3) การหมั้นไม่เป็นเหตุที่จะร้องขอให้ศาลบังคับให้สมรสได้
- 4) ของหมั้น คือ ทรัพย์สินที่ฝ่ายชายให้ไว้แก่หญิง เพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น ของหมั้นให้ตกเป็นสิทธิแก่หญิงเมื่อมีการหมั้นแล้ว ถ้าฝ่ายใดผิดสัญญาหมั้นอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเรียกให้รับผิดชอบค่าทดแทน ในกรณีที่ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายผิดสัญญาหมั้นให้คืนของหมั้นแก่ฝ่ายชายด้วย
- 5) สินสอด คือ ทรัพย์สินซึ่งฝ่ายชายให้แก่บิดามารดา ผู้รับบุตรบุญธรรมหรือผู้ปกครองของฝ่ายหญิงแล้วแต่กรณี เพื่อตอบแทนการที่หญิงยอมสมรส ถ้าไม่มีการสมรส โดยมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่หญิงนั้น ฝ่ายชายเรียกสินสอดคืนได้

2. การสมรส

หมายถึง การที่ชายและหญิงสมัครใจเข้ามาอยู่กินกันสามีกิรียาและจะเป็นการสมรสที่สมบูรณ์จะต้องจดทะเบียนสมรสต่อเจ้าพนักงานซึ่งเป็นนายทะเบียน ได้แก่ นายอำเภอ หรือ ผู้อำนวยการเขต

2.1 เงื่อนไขแห่งการสมรส ชายและหญิงจะจดทะเบียนสมรสกันได้ มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- 1) มีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์
- 2) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือไร้ความสามารถ
- 3) ไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตเดียวกัน
- 4) ผู้รับบุตรบุญธรรมจะสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้
- 5) ไม่เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่น
- 6) หญิงหม้ายจะสมรสใหม่ได้ เมื่อการสมรสครั้งก่อนได้สิ้นสุดไปแล้วไม่น้อยกว่า

310 วัน เว้นแต่

- คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น
- สมรสกับคู่สมรสเดิม
- มีใบรับรองแพทย์ว่ามีครรภ์
- ศาลมีคำสั่งให้สมรสได้

7) ชาย หญิงที่มีอายุไม่ครบ 17 ปีบริบูรณ์ ศาลอาจอนุญาตให้สมรสได้

8) ถ้าชาย หญิง ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือมีอายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือจากบิดาหรือมารดา หรือผู้รับบุตรบุญธรรม หรือผู้ปกครองก่อนจึงจะสมรสได้ มิฉะนั้นการสมรสจะไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย

9) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช

การสมรสจะสมบูรณ์ตามกฎหมาย ประกอบด้วย

- 1) เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการสมรส
- 2) ได้มีการจดทะเบียนสมรสต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา สามีภริยาต้องอยู่กินกันฉันสามีภริยา และอุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะ

2.3 ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา กฎหมายแบ่งแยกทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาออกเป็น

2 ประเภท คือ สินส่วนตัว และสินสมรส

1) สินส่วนตัว ได้แก่

- ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่ก่อนสมรส
- ทรัพย์สินอันเป็นเครื่องใช้สอยส่วนตัว เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับกายตามฐานะ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
- ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรส โดยการรับมรดกหรือยกให้โดย

เสน่หา

- สินส่วนตัวที่แลกเปลี่ยนใช้จ่ายไปแล้ว ได้สิ่งอื่นเข้ามาแทนตามเดิมให้ถือว่าเป็นสินส่วนตัว

2) สินสมรส ได้แก่

- ทรัพย์สินทั้งหมดที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส
- ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรส โดยพินัยกรรมหรือมีหนังสือยกให้โดยระบุว่าให้เป็นสินสมรส

- ทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว ชายหญิงอาจทำสัญญาก่อนการสมรส เพื่อยกเว้นความสัมพันธ์ในเรื่องทรัพย์สินก็ได้

ในกรณีที่เป็นที่สงสัย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทรัพย์สินนั้นเป็นสินสมรสถ้าสามีหรือภริยาทำนิติกรรมในการจัดการสินสมรสโดยลำพังฝ่ายเดียว นิติกรรมนั้นไม่สมบูรณ์ อาจถูกศาลเพิกถอนได้

2.4 การสิ้นสุดแห่งการสมรส การสิ้นสุดแห่งการสมรสได้แก่ ความตาย การหย่า และ ศาลพิพากษาให้เพิกถอน

การหย่า มี 2 กรณี คือ

1) การหย่าโดยความยินยอมทั้งสองฝ่าย ต้องไปจดทะเบียนหย่า ณ สำนักงานทะเบียน ซึ่งคู่กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ หรือที่แห่งใดก็ได้

2) การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล ต้องยื่นฟ้องหย่าต่อศาล

สาเหตุในการฟ้องหย่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่สำคัญมีดังนี้

- 1) สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันทริชา หรือกริยามีชู้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้
 - 2) สามีหรือกริยาทำร้ายหรือทรมาณร่างกายและจิตใจ หรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีของอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ถ้าเป็นการร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้
 - 3) สามีหรือกริยาจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้
 - 4) สามีหรือกริยาถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ หรือไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นเวลาเกินสามปี โดยไม่มีใครทราบแน่ว่าเป็นตายร้ายคืออย่างไร อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้
 - 5) สามีหรือกริยาผิดค้นข่มขืนที่ทำให้ไว้เป็นหนังสือในเรื่องความประพฤติกอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้
 - 6) สามีหรือกริยาเป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรง อันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่ง และโรคมีลักษณะเรื้อรังไม่มีทางจะรักษาหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้
 - 7) สามีหรือกริยามีสภาพร่างกาย ทำให้สามีหรือกริยานั้นไม่อาจร่วมประเวณีได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้
- เมื่อหย่ากันการแบ่งสินสมรสกฎหมายกำหนดให้ชายและหญิงได้ส่วนแบ่งเท่า ๆ กัน

3. บิดามารดากับบุตร

3.1 บุตรชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาที่จะเกิดขึ้นจะมีเฉพาะบุตรที่เกิดมาจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาหรือไม่เท่านั้น เพราะจะมีผลไปถึงอำนาจปกครองของบิดา ค่าอุปการะเลี้ยงดู และการรับมรดก สำหรับมารดานั้น กฎหมายบัญญัติว่า เด็กเกิดจากหญิงที่ไม่ได้มีการสมรสกับชาย ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา มีได้ 3 กรณี คือ

- 1) บุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่ทำการสมรสกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
- 2) บุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่มีได้จดทะเบียนสมรสกัน แต่ต่อมาบิดามารดาได้มา

จดทะเบียนสมรสกันในภายหลัง

- 3) บิดาจดทะเบียนว่าเป็นบุตร หรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตรของบิดา

นอกจากกรณีดังกล่าวแล้ว ถ้าบิดาแสดงพฤติการณ์รับรองว่าเป็นบุตร เช่น ส่งเสียค่าเล่าเรียน อุปการะเลี้ยงดู ให้ใช้ชื่อสกุล บุตรดังกล่าวมีสิทธิรับมรดกของบิดาเหมือนบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูตามกฎหมาย

3.2 สิทธิหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร

- 1) บุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดา ในกรณีที่บิดาไม่ปรากฏบุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของมารดา
- 2) บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์
- 3) บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา
- 4) บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดา มารดา อำนาจปกครองหรือสิทธิของบิดามารดา ได้แก่

ก. กำหนดที่อยู่ของบุตร

ข. ทำโทษบุตรตามสมควรเพื่อว่ากล่าวสั่งสอน

ค. ให้บุตรทำงานตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะานุรูป

ง. เรียกบุตรคืนจากบุคคลอื่นซึ่งกักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

- 5) ผู้ใดจะฟ้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญามีได้ แต่เมื่อผู้นั้นหรือญาติของผู้นั้นร้องขอ อัยการจะยกคดีขึ้นว่ากล่าวได้ กล่าวคือ ลูก หลาน (ลูกของลูก) จะฟ้องพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย และทวดของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาไม่ได้ ซึ่งแต่ก่อนเรียกคดีประเภทนี้ว่า “คดีอุทุม”

4. บุตรบุญธรรม

บุตรบุญธรรม หมายถึง บุตรที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย กำหนดให้มีสิทธิเหมือนบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย การรับบุตรบุญธรรมมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

4.1 ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และต้องแก่กว่าที่จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี ถ้าผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ผู้นั้นต้องให้ความยินยอมด้วย

4.2 การรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมจะกระทำได้อีกต่อเมื่อ เป็นไปตามเงื่อนไขตามแต่กรณี ดังนี้

1) ได้รับความยินยอมจากบิดาและมารดาของผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม กรณีที่มีทั้งบิดามารดายังมีชีวิตอยู่

3) ได้รับความยินยอมจากบิดาหรือมารดา ในกรณีที่คนใดคนหนึ่งตายหรือถูกถอนอำนาจปกครอง

4) ศาลมีคำสั่งแทนการอนุญาต กรณีที่ไม่ทั้ง 1) และ 2) หรือมีแต่ไม่ให้การยินยอมโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร และเป็นปฏิปักษ์ต่อสุขภาพ ความเจริญและสวัสดิภาพของผู้เยาว์

4.3 ผู้รับบุตรบุญธรรมหรือผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม ถ้ามีคู่สมรสจะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรส

4.4 บุตรบุญธรรมมีฐานะเช่นเดียวกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่สูญเสียสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวที่ให้กำเนิดมา

4.5 ผู้เยาว์ที่เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลใดอยู่ จะเป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่นอีกไม่ได้ ยกเว้นเป็นบุตรบุญธรรมของคู่สมรสที่รับบุตรบุญธรรมนั้น

4.6 การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ เมื่อมีการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย

5. การเลิกรับบุตรบุญธรรม

การเลิกรับบุตรบุญธรรมจะทำได้ดังต่อไปนี้

5.1 ถ้าบุตรบุญธรรมบรรลุนิติภาวะแล้ว จะเลิกโดยการตกลงกันระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมเมื่อใดก็ได้

5.2 ถ้าบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะ การเลิกรับบุตรบุญธรรมจะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากบิดามารดาของบุตรบุญธรรม

5.3 เมื่อผู้รับบุตรบุญธรรมสมรสกับบุตรบุญธรรม

5.4 เมื่อศาลสั่งให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดพ้นจากเป็นบุตรบุญธรรมหรือพ้นจากการเป็นผู้รับบุตรบุญธรรม

มรดก

1. ความหมายของมรดก

มรดกหรือกองมรดก หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายที่มีอยู่ก่อนตาย รวมทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตายด้วย เช่น บ้านเรือน ที่ดิน เงินสด หนี้สิน เว้นแต่สิทธิเฉพาะตัว เช่น ใบขับขี่รถยนต์

2. ผู้มีสิทธิได้รับมรดก

มรดกของผู้ตายจะตกทอดแก่ทายาทซึ่งมี 2 ประเภท คือ

2.1 ทายาทโดยธรรม ได้แก่ ทายาทที่เป็นญาติและคู่สมรส ทายาทที่เป็นญาติมี 6 ลำดับ คือ

- 1) ผู้สืบสันดาน ได้แก่ ลูก หลาน เหลน ลื้อ
- 2) บิดา มารดา
- 3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
- 4) พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน
- 5) ปู่ ย่า ตา ยาย
- 6) ลุง ป้า น้า อา

2.2 ผู้รับพินัยกรรม คือ ทายาทที่มีสิทธิรับมรดกตามพินัยกรรม ซึ่งผู้ตายทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้ นิติบุคคลสามารถเป็นผู้รับพินัยกรรมได้ เช่น วัด มูลนิธิ เป็นต้น

3. การแบ่งมรดก

เมื่อเจ้ามรดกตายจะต้องแบ่งทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาก่อน คือ แยกสินส่วนตัวของผู้ตายออกจากสินสมรสก่อน ส่วนสินสมรสต้องแบ่งให้คู่สมรสที่มีชีวิตอยู่ ครึ่งหนึ่งและของผู้ตายครึ่งหนึ่ง “สรุปได้ว่า ทรัพย์สินของผู้ตายที่เป็นมรดก ได้แก่ สินส่วนตัวของผู้ตาย รวมกับสินสมรสครึ่งหนึ่งของผู้ตาย”

3.1 ทายาทโดยธรรมที่เป็นญาติสนิทใกล้ชิดผู้ตาย ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกไม่ตัดสิทธิกัน ได้แก่ ผู้ตาย ที่มีทายาทลำดับที่ 1 และทายาทลำดับที่ 2 อยู่ ทายาททั้ง 2 ลำดับได้รับมรดกของผู้ตายคนละ 1 ส่วนเท่ากัน ส่วนทายาทลำดับที่ 3-6 ไม่มีสิทธิได้รับ

3.2 คู่สมรสมีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย ดังนี้

- 1) ถ้ามีทายาทลำดับที่ 1 คู่สมรสได้ส่วนแบ่งเท่ากับบุตร 1 คน
- 2) ถ้ามีทายาทลำดับที่ 2 หรือ 3 คู่สมรสได้รับกึ่งหนึ่ง
- 3) ถ้ามีทายาทลำดับที่ 4 หรือ 5 หรือ 6 คู่สมรสได้รับสองในสามส่วน
- 4) ถ้าไม่มีทายาทลำดับที่ 1-6 คู่สมรสได้ทั้งหมด

3.3 ทายาทโดยธรรมที่เป็นพระภิกษุ จะเรียกร้องเอาทรัพย์มรดกในฐานะทายาทโดยธรรมมิได้ เว้นแต่จะสึกจากพระภิกษุแล้ว ทรัพย์สินของพระภิกษุที่ได้มาระหว่างเป็นพระ เมื่อมรณภาพตกเป็นมรดกของวัด สำหรับมรดกที่ไม่มีทายาทให้ตกเป็นของแผ่นดิน

3.4 ทายาทผู้รับมรดก ไม่ต้องรับผิดชอบหนี้สินของเจ้ามรดกเกินกว่าทรัพย์มรดกตกทอดแก่ตน (ได้แก่ ทายาทโดยธรรมและผู้รับพินัยกรรมด้วย)

พินัยกรรม

1. ความหมายของพินัยกรรม

พินัยกรรมเป็นนิติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงเจตนาผู้ตาย หรือคำสั่งสุดท้ายของผู้ตายที่จะมอบหมายทรัพย์สินให้แก่ผู้ใดผู้หนึ่ง หรือตั้งผู้จัดการมรดก ตลอดจนจะยกทรัพย์สินก่อตั้งมูลนิธิเพื่อการกุศลก็ได้ พินัยกรรมจึงเป็นการกำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเอง

2. หลักเกณฑ์ทั่วไปในการทำพินัยกรรม

- 2.1 ผู้ทำพินัยกรรมต้องมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
- 2.2 ผู้ถูกศาลสั่งเป็นคนไร้ความสามารถทำพินัยกรรมไม่ได้
- 2.3 ผู้ทำพินัยกรรมที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ ผู้ทำพินัยกรรมทำในขณะวิกลจริต พินัยกรรมนั้นเป็นโมฆะ
- 2.4 ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต คนใบ้ คนตาบอด หูหนวก ทั้งสองข้างเป็นพยานในพินัยกรรมไม่ได้
- 2.5 บุคคลต่อไปนี้ จะเป็นผู้รับทรัพย์สินตามพินัยกรรมไม่ได้
 - 1) พยานในพินัยกรรมและคู่สมรส
 - 2) ผู้เขียนพินัยกรรมและคู่สมรส

3. แบบของพินัยกรรม

พินัยกรรมจะต้องเป็นหนังสือ แบบของพินัยกรรมที่สำคัญมี 3 แบบ คือ

- 3.1 พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ
- 3.2 พินัยกรรมแบบธรรมดา
- 3.3 พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง
- 3.1 พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ มีหลักเกณฑ์ดังนี้
 - 1) ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนข้อความในพินัยกรรมด้วยลายมือตนเองทั้งหมด
 - 2) ต้องลง วัน เดือน ปี ในขณะที่ทำพินัยกรรม

3) ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อ คือ เช่นชื่อ จะพิมพ์ลายนิ้วมือไม่ได้ จะมีพยานหรือไม่ก็ได้

5) ถ้ามีการขาด ลบ ตก เติม หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างไร ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้

3.2 พินัยกรรมแบบธรรมดา มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) ต้องทำเป็นหนังสือ จะเขียนหรือพิมพ์ก็ได้ จะให้ใครเขียนหรือพิมพ์ก็ได้
- 2) ต้องลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำพินัยกรรม
- 3) ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อ หรือพิมพ์นิ้วมื้อมต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน
- 4) พยานทั้ง 2 คนในพินัยกรรมต้องลงลายมือเท่านั้น จะพิมพ์นิ้วมือไม่ได้
- 5) ผู้เขียนหรือพิมพ์พินัยกรรม ต้องเซ็นชื่อระบุไว้ว่าเป็นผู้เขียนหรือพิมพ์ผู้เขียนหรือผู้พิมพ์เป็นพยานต้องระบุไว้ด้วยว่าเป็นพยานด้วย
- 6) ถ้ามีการขาด ลบ ตก เติมหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างไร ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้

3.3 พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง การทำพินัยกรรมแบบนี้ผู้ประสงค์จะทำจะต้องไปยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอ โดยให้นายอำเภอจดบันทึก และให้ผู้ทำพินัยกรรมลงชื่อพยาน 2 คน ทั้งนี้ทางอำเภอจะเป็นผู้เก็บรักษาพินัยกรรมไว้

พินัยกรรมไม่ว่าแบบใดก็ตาม ผู้ทำพินัยกรรมจะยกเลิกพินัยกรรมเสียเมื่อใดก็ได้และพินัยกรรมจะมีผลบังคับได้ เมื่อผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตายแล้วเท่านั้น

ผู้จัดการมรดก

เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก หรือผู้รับพินัยกรรมมีสิทธิขอให้ศาลแต่งตั้งผู้จัดการมรดกขึ้นได้ ผู้จัดการมรดกมีหน้าที่รวบรวมทรัพย์สินมรดกทั้งหมดของเจ้ามรดก เพื่อนำมาแบ่งให้แก่ทายาท หรือผู้รับพินัยกรรม และชำระหนี้สินต่าง ๆ ของผู้ตายแก่เจ้าหนี้ เจ้าหนี้ของเจ้ามรดกจะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินในกองมรดกเท่านั้น ถ้าทรัพย์สินในกองมรดกไม่พอชำระหนี้ เจ้าหนี้จะบังคับเอาจากทายาทของเจ้ามรดกไม่ได้

ตัวอย่างพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับ

ทำที่บ้านเลขที่ 256/1 ตำบลเกาะสะบ้า
อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

วันที่ 7 เมษายน 2536

ข้าพเจ้านายสุภาพ ณ เทพา อายุ 50 ปี ขอทำพินัยกรรมไว้ว่า ถ้าข้าพเจ้าถึงแก่กรรม ก็ให้
เป็นไปตามคำสั่งต่อไปนี้

1. ที่ดินโฉนดเลขที่ 184 ตำบลเกาะสะบ้า อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ยก
ให้แก่ นายอภิวัฒน์ ณ เทพา บุตรของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว

2. ดิเกวเลขที่ 147, 148, 149 พร้อมที่ดิน โฉนดเลขที่ 3450 หมู่ที่ 1 ตำบลเทพา อำเภอ
เทพา จังหวัดสงขลา มอบให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา โรงเรียนเทพา
อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

3. ทรัพย์สินนอกจากที่กล่าวนี้ ให้แบ่งแก่ นางอมอร ณ เทพา ภรรยาของข้าพเจ้า และนางสาว
สุกัลกษณ์ ณ เทพา คนละครึ่ง

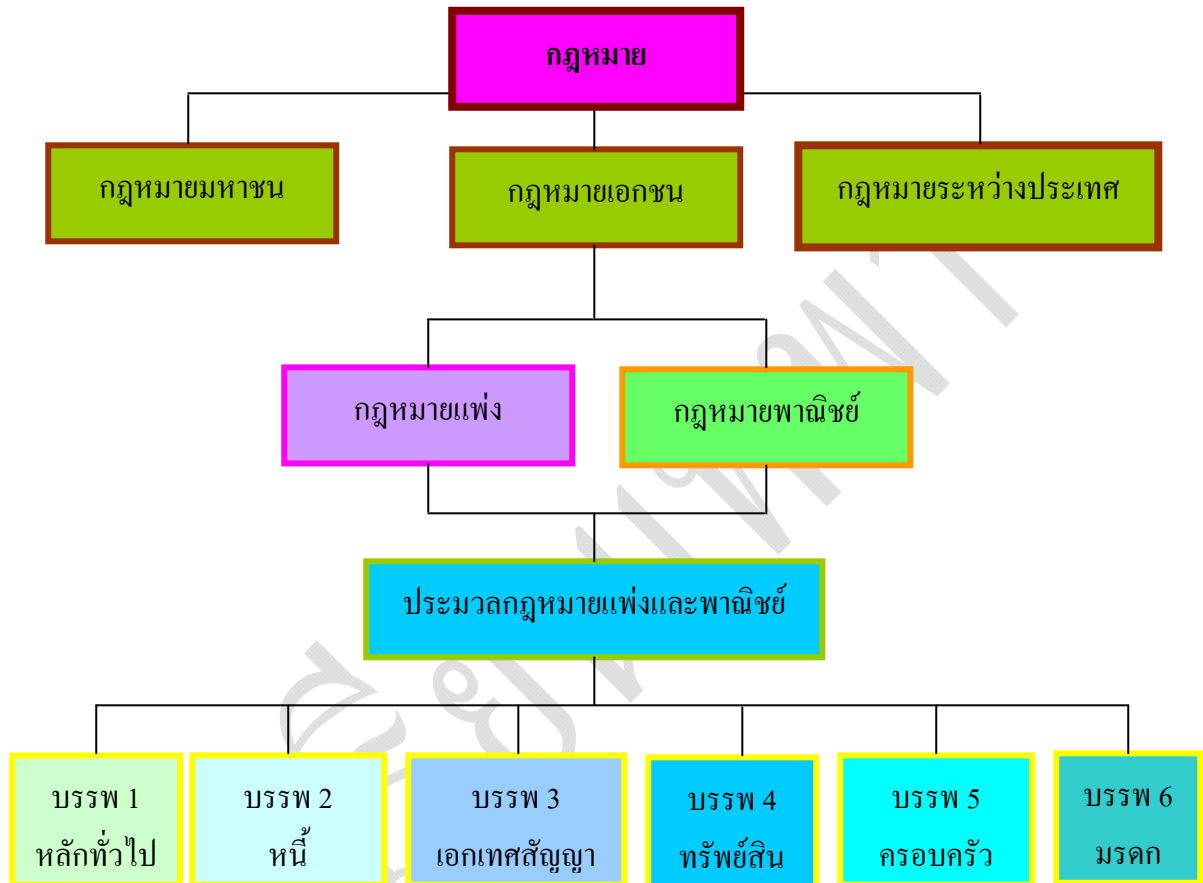
ขณะที่ข้าพเจ้าทำพินัยกรรมฉบับนี้ ข้าพเจ้ามีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เจ็บป่วยแต่อย่างใด
และมีสติสัมปชัญญะดี

ลงชื่อ นายสุภาพ ณ เทพา ผู้เขียนพินัยกรรม

หมายเหตุ ต้องเขียนด้วยลายมือของนายสุภาพ ณ เทพา

แผนภูมิแสดงสถานภาพของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สรุปสาระประจำหน่วยที่ 6

1. บุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ดังนี้

- **บุคคลธรรมดา** หมายถึง มนุษย์ สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย

- **นิติบุคคล** หมายถึง บุคคลที่กฎหมายรับรองให้มีสภาพบุคคลให้สิทธิและหน้าที่เหมือน บุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพมิได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น

1.1 ผู้เยาว์

ผู้เยาว์ หมายถึง ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ กฎหมายถือว่ายังไม่รู้สึกลึกซึ้ง ชอบ ดังนั้น ผู้เยาว์ไม่สามารถทำนิติกรรมได้เองตามลำพัง เพราะจะทำให้เสียเปรียบผู้อื่น เกิดความเสียหายแก่ผู้เยาว์ได้

ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะด้วยเหตุ 2 ประการ คือ

2.1 บรรลุนิติภาวะโดยอายุ คือ เมื่อผู้เยาว์มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์

2.2 บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส ผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะเมื่อทำการสมรส หากการสมรสนั้นได้กระทำเมื่อชายและหญิงมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์

2. นิติกรรม

หมายถึง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 149 บัญญัติว่า “นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัครมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ” นิติกรรมมีหลายประเภท

- **โมฆียกรรม** หมายถึง นิติกรรมที่มีผลใช้บังคับกันได้ตามกฎหมายจนกว่าจะมีการบอกล้างให้เป็นโมฆะหรือให้สัถยาบันเพื่อทำให้นิติกรรมที่สมบูรณ์ จะบอกล้างอีกไม่ได้ ผู้มีสิทธิบอกล้างหรือให้สัถยาบัน ได้แก่ ตัวผู้เยาว์เอง และผู้แทนโดยชอบธรรม สาเหตุที่ทำให้นิติกรรมตกเป็นโมฆะมีดังนี้

6.1 นิติกรรมที่มีได้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยความสามารถของบุคคลที่กฎหมายจำกัดความสามารถในการทำนิติกรรม

6.2 นิติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยเหตุบกพร่องเกี่ยวกับการแสดงเจตนา

3. หนี้

หมายถึง ความสัมพันธ์ในกฎหมายที่ก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคลสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีสิทธิที่จะเรียกร้องบังคับให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ลูกหนี้ ให้จำต้องส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้

4. ทรัพย์และทรัพย์สิน

- ทรัพย์ หมายถึง วัตถุหรือสิ่งของที่มีรูปร่าง เช่น บ้าน ที่ดิน หนังสือ และเก้าอี้ เป็นต้น
- ทรัพย์สิน หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่างและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาได้และถือเอาได้

4.1 ประเภทของทรัพย์สิน

4.1.1 อสังหาริมทรัพย์

4.1.2 สังหาริมทรัพย์

5. เอกเทศสัญญา

เอกเทศสัญญาที่ควรทราบ ได้แก่ สัญญาซื้อขาย สัญญาขายฝาก สัญญาเช่าทรัพย์ สัญญาเช่าซื้อ ค้ำประกัน จำนอง จำนำ และการกู้ยืมเงิน

6. ครอบครัว

กฎหมายที่เกี่ยวกับครอบครัวที่ควรทราบ ประกอบด้วย การหมั้น การสมรส ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา บิดามารดากับบุตร และการรับบุตรบุญธรรม

7. มรดก

มรดกหรือกองมรดก หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายที่มีอยู่ก่อนตาย รวมทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตายด้วย เช่น บ้านเรือน ที่ดิน เงินสด หนี้สิน เว้นแต่สิทธิเฉพาะตัว เช่น ใบขับขี่รถยนต์

8. พินัยกรรม

พินัยกรรมเป็นนิติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงเจตนาผู้ตาย หรือคำสั่งสุดท้ายของผู้ตายที่จะมอบหมายทรัพย์สินให้แก่ผู้ใดผู้หนึ่ง หรือตั้งผู้จัดการมรดก ตลอดจนจะยกทรัพย์สินก่อตั้งมูลนิธิเพื่อการกุศลก็ได้ พินัยกรรมจึงเป็นการกำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเอง

บรรณานุกรม

กรมพล ท่องธรรมชาติ และคณะ. หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.3 ช่วงชั้นที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 2552.

กรมพล ท่องธรรมชาติ และคณะ. หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4-ม.6 ช่วงชั้นที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2549.

กรมคุมประพฤติ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม. กฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวันสำหรับประชาชน และการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาและคดีแพ่ง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

ธงทอง จันทรางศุ. กฎหมายใกล้ตัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แพร่สำนักพิมพ์, 2546. 206 หน้า (รวมบทความ ลำดับที่ 7)

นคร พจน์วรวงษ์ และณรงค์ สุบพิคณ์. เสริมการเรียนรู้ ส 071 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

ประจวบ แสงอินทร์. กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2524.

ประสพสุข บุญเดช. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โมฆิตการพิมพ์. 2538.

ประสพสุข บุญเดช และคณะ. ส 071 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2540.

พิชัย นิลทองคำ. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 – 6 ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2537.

บรรณานุกรม

ศรีราชา เจริญพานิช. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป เล่ม 1 – 2.

พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2543.

สุพรรณ นุรณากาญจน์. คู่มือประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2542.

หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2535.

ใบงานที่ 1

เรื่องบุคคล

คำสั่ง 1. ให้นักเรียนวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างบุคคลธรรมดา กับ นิติบุคคล (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

บุคคลธรรมดา

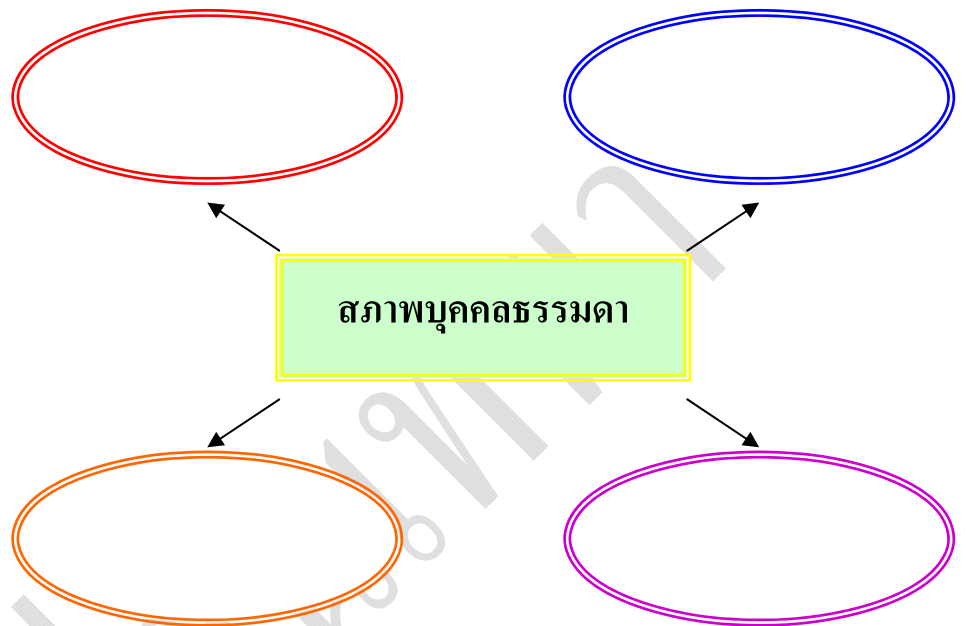
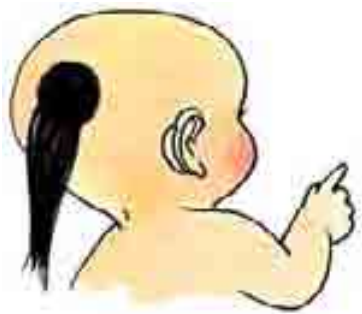
1. บุคคลธรรมดา คือ
2. เริ่มสภาพบุคคลเมื่อ
3. กระทำนิติกรรม
4. บุคคลทำหน้าที่แทน เช่น
 - 4.1 ผู้เยาว์ ผู้ทำหน้าที่แทน คือ
 - 4.2 คนไร้ความสามารถ ผู้ทำหน้าที่แทน คือ ..
 - 4.3 คนเสมือนไร้ความสามารถ ผู้ทำหน้าที่แทน คือ

นิติบุคคล

1. นิติบุคคล คือ
2. เริ่มสภาพบุคคลเมื่อ
3. กระทำนิติกรรม
4. บุคคลทำหน้าที่แทน เช่น
 - 4.1 กระทรวง ผู้แทนคือ
 - 4.2 วัด ผู้แทนคือ
 - 4.3 จังหวัด ผู้แทนคือ
 - 4.4 สมาคม ผู้แทนคือ
 - 4.5 มูลนิธิ ผู้แทนคือ
 - 4.6 เทศบาล ผู้แทนคือ

2. ให้นักเรียนบอกองค์ประกอบของสภาพบุคคลธรรมดาลงในแผนภูมิ
(คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

รวมคะแนน.....คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ

ลงชื่อ.....ผู้สอน

ใบงานที่ 2

เรื่อง “นิติกรรม”

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. นายปัญญา ทำสัญญาจ้างนายวิชัย ให้ไปทำนายนิสิต ในราคา 500,000 บาท สัญญาดังกล่าวมีผลบังคับตามกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ.....

2. นายนพพร ผู้เยาว์ไปทำสัญญาซื้อรถยนต์ จากนายสนธิมา 1 คัน ในราคา 700,000 บาท โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม (บิดา มารดา) สัญญาดังกล่าวมีผลบังคับตามกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ.....

3. นายบันเทิง ขายบ้านพร้อมที่ดินให้แก่นางอารมณฺ์ คู่สัญญาจะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะทำให้สัญญาดังกล่าวมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

ตอบ.....

4. นายสมชาย เป็นหนี้นายวิทยา จำนวน 100,000 บาท เมื่อหนี้ถึงกำหนดเวลาชำระแล้ว นายสมชายไม่ยอมชำระหนี้ นายวิทยาจะไปยึดทรัพย์ของนายสมชายเพื่อนำมาขายเอาเงินชำระหนี้ได้หรือไม่

ตอบ.....

5. บ่อเกิดแห่งหนี้ มี 5 ประเภท คืออะไรบ้าง

- ตอบ 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

6. ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยชน์ของการแบ่งทรัพย์สินเป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

อสังหาริมทรัพย์	สังหาริมทรัพย์
1. การซื้อขายแลกเปลี่ยน	1. การซื้อขายแลกเปลี่ยน
2. การครอบครองปรปักษ์ต้องครอบครองต่อกันเป็นเวลา กี่ปี	2. การครอบครองปรปักษ์ต้องครอบครองต่อกันเป็นเวลา กี่ปี
3. กรรมสิทธิ์ครอบครองของคนต่างด้าว	3. กรรมสิทธิ์ครอบครองของคนต่างด้าว
4. เมื่อนำไปประกันการกู้ยืมเงิน เรียกว่า	4. เมื่อนำไปประกันการกู้ยืมเงิน เรียกว่า
5. ความจำเป็นของการมีเจ้าของ	5. ความจำเป็นของการมีเจ้าของ
6. แคนแห่งกรรมสิทธิ์	6. แคนแห่งกรรมสิทธิ์

ใบงานที่ 3

เรื่อง “เอกเทศสัญญา”

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ลักษณะสำคัญของสัญญาซื้อขาย มีอย่างไรบ้าง

ตอบ 1.....
2.....

2. การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ จะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะสมบูรณ์ตามกฎหมาย

ตอบ.....

3. นายวิชัย ขายบ้านพร้อมที่ดินให้แก่นายจรูญ 3,000,000 บาท โดยมีข้อสัญญาข้อตกลงกันว่า นายวิชัยมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินดังกล่าวคืนภายในเวลา 5 ปี สัญญาดังกล่าวเรียกว่าสัญญาอะไร

ตอบ.....

4. นายคอซาฟี ให้นายมะรอบีเช่าบ้านอยู่อาศัยเป็นเวลา 5 ปี คู่สัญญาได้ทำสัญญาเช่ากันเป็นหลักฐานลงลายมือชื่อให้เช่าและผู้เช่า แต่ไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 ปี แล้วย่างเข้าปีที่ 4 นายคอซาฟีมีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ.....

5. สัญญาซึ่งเจ้าของทรัพย์สิน นำทรัพย์สินออกให้เช่า โดยให้ค้ำมัดสัญญาว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือให้ทรัพย์สินตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้เช่า โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้เช่าได้ใช้เงินให้แก่ผู้ให้เช่าเป็นจำนวนตามที่ตกลงกันไว้ สัญญาดังกล่าวเรียกว่าสัญญาอะไร

ตอบ.....

6. นายบุญส่งกู้เงินนายแม่น จำนวน 80,000 บาท โดยนายบุญส่งได้มอบสร้อยคอทองคำหนัก 8 บาท เพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้แก่นายแม่น สัญญานี้เรียกว่าอะไร

ตอบ.....

7. นายสันติ ทำสัญญากู้เงินนายกรบ จำนวน 700,000 บาท โดยนายสันตินำโฉนดที่ดินจำนวน 7 ไร่ ไปเป็นหลักประกันการชำระหนี้แก่นายกรบ โดยทำหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สัญญาดังกล่าวเรียกว่าอะไร

ตอบ.....

8. กฎหมายกำหนดไว้ว่า การกู้ยืมเงินกันเกินกว่าเท่าไร จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้กู้ไว้เป็นสำคัญ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้

ตอบ.....

9. การที่บุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่ลูกหนี้หรือไม่ใช่เจ้าหนี้ อาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือหลายคนเข้าทำสัญญากับเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ ถ้าลูกหนี้ไม่ยอมชำระหนี้ สัญญาดังกล่าวเรียกว่าอะไร

ตอบ.....

10. การซื้อขายสังหาริมทรัพย์ ที่มีราคาตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป จะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา

ตอบ 1.....
 2.....
 3.....

ใบงานที่ 4

เรื่อง “การหมั้น การสมรส”

คำสั่ง 1. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. นายอัลจีมีต มีอายุ 15 ปี ต้องการหมั้นกับนางสาวอ้อมจันทร์ อายุ 15 ปี ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ.....
2. นายสมชายได้หมั้นกับนางสาวสายใจ ได้มอบแหวนหมั้น 1 วง ให้กับนางสาวสายใจและได้มอบเงินสดจำนวน 100,000 บาท ให้แก่บิดามารดาของนางสาวสายใจเพื่อเป็นค่าสินสอด แต่ต่อมานางสาวสายใจได้ไปรักใคร่ชอบพอกับชายอื่น จึงทำให้ไม่ยอมสมรสกับนายสมชาย
 - 2.1 นายสมชายสามารถฟ้องศาลเพื่อให้นางสาวสายใจสมรสทำการสมรสด้วย ได้หรือไม่
ตอบ.....
 - 2.2 นายสมชายสามารถเรียกค่าสินสอดคืนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ
3. ให้นักเรียนบอกเหตุผลว่าคู่สมรสคู่ใดสามารถสมรสกันได้ เพราะเหตุใด
 - 3.1 นายวิเชียร อายุ 30 ปี ซึ่งพิการตาบอดต้องการสมรสกับนางสาวอรอนงค์ อายุ 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นบุคคลมีลักษณะปกติเหมือนคนทั่วไปได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ.....
 - 3.2 นายสมหวัง อายุ 25 ปี เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถต้องการสมรสกับนางสาวแก้ว ซึ่งมี อายุ 21 ปี เป็นบุคคลที่มีอาการปกติได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ.....
 - 3.3 นายวิวัฒน์ได้จดทะเบียนรับนางสาวแดงเป็นบุตรบุญธรรมตั้งแต่นางสาวแดงเป็นเด็ก โดยส่งเสียให้ เรียนหนังสือจนสำเร็จและมีงานทำ นายวิวัฒน์ต้องการสมรสกับนางสาวแดงได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ.....

4. นายจิระเดชต้องการสมรสกับนางสุดสวย ซึ่งเป็นหม้ายสามีเสียชีวิตเมื่อสามเดือนที่แล้ว ทั้งสองคนสามารถสมรสกันได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ.....

5. ก่อนการสมรสนางสาวรจนา มีม้า 1 ตัว และต่อมาภายหลังจากนางสาวรจนาสมรสกับนายขจรแล้ว แม่ม้าได้ตกถูกเพิ่มมาอีก 1 ตัว

ตอบ 1. นางสาวรจนาสามารถขาย.....ได้โดยลำพัง

2. นางสาวรจนาจะขาย.....ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายขจรซึ่งเป็นสามีก่อน

6. นายเอกชัยได้จัดพิธีสมรสกับนางสาวศรีสมรที่โรงแรมชั้นหนึ่ง แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส เพราะเห็นว่าความรักอยู่ที่ความเข้าใจกัน ในขณะที่นายเขียวกับนางสาวสวย มีฐานะยากจนจึงไม่ได้จัดพิธีสมรส แต่ทั้งสองพากันไปจดทะเบียนสมรสที่อำเภอและนำอาหารไปถวายพระที่โรงพยาบาลสงฆ์ จากกรณีตัวอย่างข้างต้น นักเรียนคิดว่าการสมรสของคู่ใดถูกต้องตามกฎหมาย เพราะเหตุใด

ตอบ

7. นายประภาสอายุ 17 ปีบริบูรณ์ นางสาวติ่มอายุ 15 ปีบริบูรณ์ ลักลอบได้เสียจนตั้งครรภ์ กรณีนี้นางสาวติ่มอาจขอให้ศาลสั่งให้สมรสได้หรือไม่

ตอบ.....

8. นายพัฒน์มีบ้านของตนเอง 1 หลัง ก่อนสมรสกับนางสาวละเอียด เมื่อสมรสแล้วได้ย้ายมาอยู่เรือนหอจึงให้ผู้อื่นเช่าบ้านเดือนละ 6,000 บาท ค่าเช่าบ้านเป็นสินสมรสหรือสินส่วนตัว

ตอบ.....

9. นายวุฒิชัย สมรสกับนางสาวจรรยา โดยจัดพิธีสมรสอย่างใหญ่โต ควรจดทะเบียนสมรสด้วยหรือไม่ การจดทะเบียนสมรสมีประโยชน์อย่างไร

ตอบ.....

.....

10. นายสรยุทธ ได้จดทะเบียนกับนางสุดา และอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยากันมานาน 12 ปี ไม่มีบุตรด้วยกันทำให้นายสรยุทธแอบไปมีภริยาใหม่ และจดทะเบียนกับภริยาใหม่และมีบุตรกับภริยาใหม่

1 คน นางสุดาทราบภายหลังจึงขอฟ้องหย่า ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็น ดังนี้

10.1 นางสาวสุดาฟ้องหย่าได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ.....

10.2 การจดทะเบียนสมรสของนายสรยุทธกับใครที่ถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย

ตอบ.....

10.3 นางสาวสุดาขอแบ่งสินสมรสได้หรือไม่ ถ้าศาลมีคำพิพากษาให้หย่า

ตอบ.....

ใบงานที่ 5

เรื่อง “มรดกและพินัยกรรม”

1.ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างแล้ววิเคราะห์หาคำตอบตามหัวข้อที่กำหนดให้ (คะแนนเต็ม10 คะแนน)

กรณีตัวอย่างที่ 1 (4 คะแนน)

นายอมรเทพ มีอายุ 15 ปี เป็นบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของนายวิชาญ แต่นายวิชาญมีภริยาใหม่และมีบุตรกับภริยาใหม่ จึงไม่ให้เกิดอุปการะเลี้ยงดูนายอมรเทพ นายอมรเทพมีความจำเป็นต้องใช้เงินในการศึกษาเล่าเรียน และใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมารดามีรายได้ไม่เพียงพอ นายอมรเทพประสงค์จะฟ้องศาลให้นายวิชาญจ่ายค่าเลี้ยงดู

1. นายอมรเทพ สามารถฟ้องนายวิชาญ ซึ่งเป็นบิดา ด้วยตนเองได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

2. ถ้านายอมรเทพ จำเป็นต้องฟ้องร้องบิดาของตนเอง สามารถกระทำได้อย่างไรบ้าง

ตอบ 2.1.....

2.2.....

2. ให้นักเรียนเขียนพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับมา 1 ตัวอย่าง (6 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ทำกันได้อะไรเปล่า

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยที่ 6 เรื่องกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

1. นาย ก มีที่ดินอยู่ติดทะเล ลักษณะที่ดินเป็น กรวด หิน ดิน ทราย ซึ่งสามารถขนย้ายได้ ในกรณีเช่นนี้ กรวด หิน ดิน ทราย เป็นทรัพย์ประเภทใด
 - ก.สังหาริมทรัพย์
 - ข.อสังหาริมทรัพย์ประเภทที่ดิน
 - ค.อสังหาริมทรัพย์ประเภททรัพย์อันติดอยู่กับที่ดิน
 - ง.อสังหาริมทรัพย์ประเภททรัพย์อันประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน
2. ข้อใดเป็นการทำนิติกรรมที่สมบูรณ์
 - ก.นายอาทิตย์ข่มขู่ให้นายชัชดัมขายที่ดินให้
 - ข.นายรุ่งโรจน์ซื้อยาบ้ามาจากนายจรในราคา 1 ล้านบาท
 - ค.นายสมพจน์บังคับให้น้าชายลงชื่อในสัญญาจำประกัน
 - ง.นายคนเล้าะ อายุ 16 ปีทำพินัยกรรมยกทรัพย์สืบทอดให้กับมารดา
3. การให้สัตยาบันกับนิติกรรม หมายความว่าอย่างไร
 - ก.เป็นการทำนิติกรรมขึ้นมาใหม่
 - ข.การบอกเลิกนิติกรรมที่ทำไว้แล้ว
 - ค.เป็นการรับรองนิติกรรมที่เป็นโมฆะ
 - ง.เป็นการรับรองนิติกรรมที่ตกเป็นโมฆะ
4. ข้อใดหมายถึง “คนเสมือนไร้ความสามารถ”
 - ก.บุคคลที่ไม่สามารถจัดการงานของตนเองได้ เพราะกายพิการ
 - ข.บุคคลที่จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
 - ค.บุคคลประพฤติดุร้ายสุร่ายเสเพลเป็นอาชญา หรือ ดิดสุรา ยาเมา
 - ง.บุคคลในข้อ ก ข ค และศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ข้อใดกล่าวผิดจากความเป็นจริงเกี่ยวกับการทำนิติกรรม
 - ก.การทำนิติกรรมต้องชอบด้วยกฎหมาย
 - ข.การทำนิติกรรมต้องทำด้วยความสมัครใจ
 - ค.ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใดๆ ไม่ได้เลย
 - ง.นิติกรรมที่เป็น โฆษะไม่เกิดผลทางกฎหมาย
6. สภาพบุคคลเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด
 - ก.เริ่มจากคลอดมีชีวิตรอดเป็นทารกและสิ้นสุดเมื่อตาย
 - ข.เริ่มจากอายุ 1 ขวบ สิ้นสุดเมื่อตาย
 - ค.เริ่มจากเมื่อมีชีวิตรอดเป็นคน และสิ้นสุดเมื่อตาย
 - ง.เริ่มจากคลอดและมีชีวิตรอดจนอายุครบ 70 ปี

7. “คนไร้ความสามารถ” หมายถึงข้อใด

- ก. คนวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- ข. คนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- ค. คนพิการไม่สมประกอบ
- ง. คนจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

8. นิติกรรมที่กระทำไปแล้วเสียเปล่าใช้บังคับไม่ได้ เรียกว่าอะไร

- ก. สาปสูญ
- ข. โมฆะกรรม
- ค. โมฆียะกรรม
- ง. ไร้ความผูกพัน

9. สัญญาที่บุคคลหนึ่งโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินของตนให้กับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งโดยมีการตกลงราคาในทรัพย์สินนั้นจัดเป็นสัญญาประเภทใด

- ก. สัญญาเช่าซื้อ ค. สัญญาซื้อขาย
- ข. สัญญาขายฝาก ง. สัญญาเช่าทรัพย์สิน

10. นิติกรรมใดที่ผู้เยาว์ไม่อาจทำได้โดยลำพังตนเอง

- ก. การซื้อรถยนต์เพื่อขับขี
- ข. การจดทะเบียนรับรองบุตร
- ค. การรับทรัพย์สินที่มีผู้ให้โดยเสน่หา
- ง. การทำพินัยกรรมเมื่ออายุ 15 ปีบริบูรณ์

11. ผู้ใดฟ้องร้องบุพการีของตนเป็นคดีทางแพ่งหรืออาญามีได้ แต่เมื่อผู้นั้นหรือญาติของผู้นั้นร้องขออัยการจะยกคดีขึ้นมามาก้าวได้ คดีประเภทนี้เรียกว่าอะไร

- ก. คดีแดง ข. คดีดำ
- ค. คดีอุทลุม ง. คดีร้องขอ

12. บุคคลใดครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยสงบเปิดเผยและเจตนาเป็นเจ้าของย่อมได้กรรมสิทธิ์ถ้าได้ครอบครองติดต่อกันมาเป็นเวลานานเท่าใด

- ก. 3 ปี ข. 7 ปี
- ค. 5 ปี ง. 10 ปี

13. สัญญาจำนองเป็นสัญญาลักษณะใด

- ก. สัญญาที่ค้ำประกันด้วยบุคคล
- ข. สัญญาที่ค้ำประกันด้วยนายหน้า
- ค. สัญญาที่ค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์
- ง. สัญญาที่ค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์

14. วิธีใดที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในการครอบครองที่ดินไม่ได้

- ก. การซื้อ ข. การขาย
- ค. การจำนำ ง. การจำนอง

15. การรับรองนิติกรรมที่เป็นโมฆียกรรมกฎหมายเรียกว่าอะไร

- ก. การให้สัตยาบัน
- ข. การทำนิติกรรม
- ค. การแสดงเจตนา
- ง. การอนุบาลนิติกรรม

16. สัญญาซื้อขายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะตกเป็นของผู้ซื้อตั้งแต่วิธีทำสัญญา แต่ผู้ขายมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินคืนภายในเวลากำหนดจัดเป็นสัญญาประเภทใด

- ก. สัญญาเช่าซื้อ ข. สัญญาซื้อขาย
- ค. สัญญาขายฝาก ง. สัญญาเช่าทรัพย์สิน

17. นายบินสมรสกับนางผันมีบุตร 2 คน คือ ค.ญ. จุ่มและค.ช. จ่อมต่อมานายบินประสบอุบัติเหตุ เสียชีวิต ในขณะนั้นบิดาของนายบินยังมีชีวิตอยู่ นายบินมีเงินสดและเงินฝากธนาคารทั้งหมด 10.000.000 บาทซึ่งเป็นสินสมรส จากกรณีตัวอย่างการแบ่งมรดกข้อใดถูกต้องที่สุด
- ก.ค.ช.จุ่มและค.ช.จ่อมและบิดาของนายบินได้รับเงินคนละ 1,250,000 บาท
- ข.บิดาของนายบินได้รับเงิน 2,500,000 บาท
- ค.นางผันได้รับเงิน 5,000,000 บาท
- ง.ค.ญ.จุ่ม ค.ช.จ่อม บิดานายบิน และนางผันได้รับเงินคนละ 2,500,000 บาท
18. ทายาทโดยชอบธรรมที่มีสิทธิรับมรดกจากผู้ตายเป็นอันดับแรกคือใคร
- ก.คู่สมรส ข.บุตร หลาน เหลน
- ค.บิดา มารดา ง.พี่น้องร่วมสายโลหิต

19. พระภิกษุที่บวชตั้งแต่เป็นสามเณรจนกระทั่งเป็นเจ้าอาวาสได้มรณภาพลงและไม่มีทายาท สมบัติของท่านจะตกเป็นของผู้ใด
- ก.เจ้าอาวาสคนใหม่
- ข.ตกเป็นสมบัติของแผ่นดิน
- ค.ลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดก่อนมรณภาพ
- ง.ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของวัดที่ท่านจำพรรษาอยู่
20. ข้อใด ไม่ได้อยู่ในเงื่อนไขของการหมั้น
- ก.ชายและหญิงต้องมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์
- ข. ฝ่ายชายจะต้องจัดหาสินสอดของหมั้นให้แก่ฝ่ายหญิง
- ค.ถ้าชายหรือหญิงผิดสัญญาการหมั้น อีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิฟ้องร้องได้
- ง.ชายและหญิงถ้าเป็นผู้เยาว์ต้องได้รับอนุญาตจากผู้แทนโดยชอบธรรม

เฉลยแบบฝึกหัดก่อนเรียน กันดีกว่า

1. ก

2. ก

3. ง

4. ค

5. ง

6. ค

7. ค

8. ง

9. ง

10. ค

11. ก

12. ก

13. ง

14. ข

15. ค

16. ข

17. ค

18. ง

19. ก

20. ง

Wa

ใบงานที่ 1

เรื่องบุคคล

คำสั่ง 1. ให้นักเรียนวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างบุคคลธรรมดากับนิติบุคคล (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

บุคคลธรรมดา

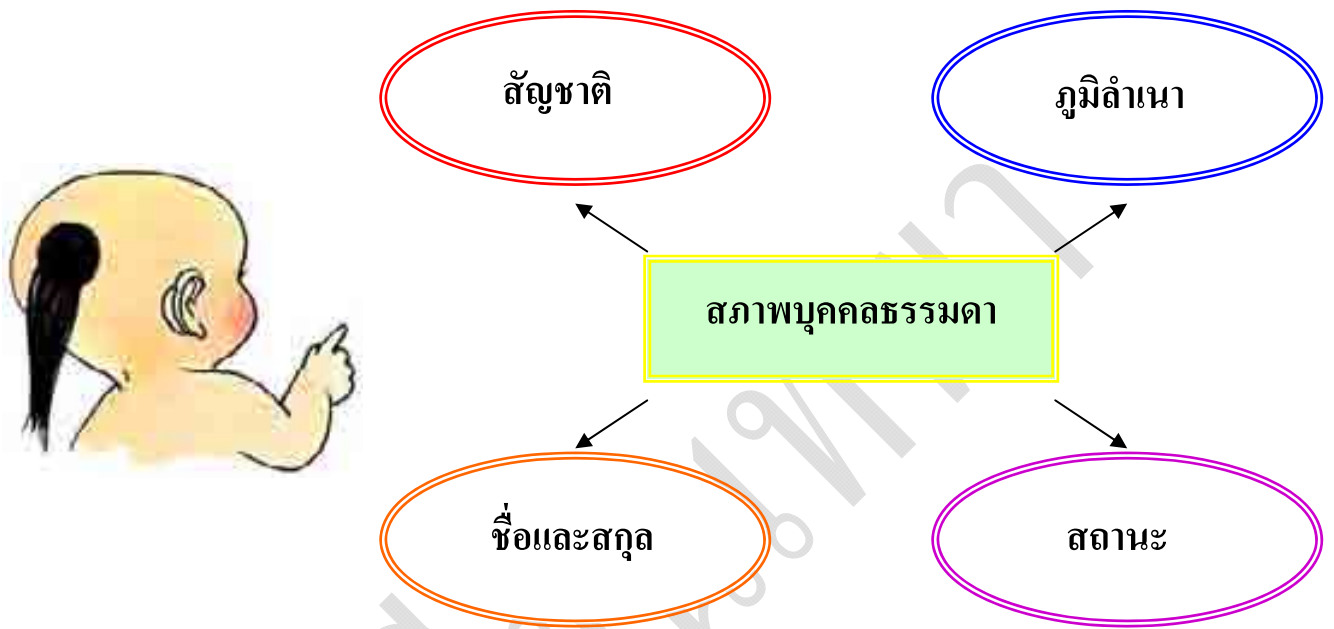
1. บุคคลธรรมดา คือ มนุษย์ สภาพบุคคลเริ่มแต่คลอดแล้ว อยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดเมื่อตาย
2. เริ่มสภาพบุคคลเมื่อ ตั้งแต่คลอดแล้วมีชีวิตอยู่เป็นทารก ก็สามารถมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย
3. กระทำนิติกรรม ตามที่กฎหมายให้สิทธิและหน้าที่ กระทำการต่างๆ ได้เท่าเทียมกันแต่ความสามารถ ในการใช้สิทธิกระทำการต่างๆ ย่อมไม่เท่าเทียมสำหรับบุคคลบางประเภท
4. บุคคลทำหน้าที่แทน เช่น
 - 4.1 ผู้เยาว์ ผู้ทำหน้าที่แทน คือ ผู้แทนโดยชอบธรรม
 - 4.2 คนไร้ความสามารถ ผู้ทำหน้าที่แทน คือ ผู้อนุบาล
 - 4.3 คนเสมือนไร้ความสามารถ ผู้ทำหน้าที่แทน คือ ผู้พิทักษ์

นิติบุคคล

1. นิติบุคคล คือ ไม่ใช่มนุษย์แต่ได้สภาพบุคคล เพราะกฎหมายรับรองให้มีสภาพบุคคล
2. เริ่มสภาพบุคคลเมื่อ กฎหมายรับรองให้มีสภาพบุคคล
3. กระทำนิติกรรม ทำได้เหมือนบุคคลธรรมดา ยกเว้นสิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพมิได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น เช่น สิทธิในการสมรส สิทธิในการรับรองบุตร สิทธิในการเป็นบิดามารดา
4. บุคคลทำหน้าที่แทน เช่น
 - 4.1 กระทรวง ผู้แทนคือ รัฐมนตรี
 - 4.2 วัด ผู้แทนคือ เจ้าอาวาส
 - 4.3 จังหวัด ผู้แทนคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด
 - 4.4 สมาคม ผู้แทนคือ นายกสมาคม
 - 4.5 มูลนิธิ ผู้แทนคือ คณะกรรมการ
 - 4.6 เทศบาล ผู้แทนคือ นายกเทศมนตรี

2. ให้นักเรียนบอกองค์ประกอบของสภาพบุคคลธรรมดาลงในแผนภูมิ (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

รวมคะแนน.....คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ

ลงชื่อ.....ผู้สอน

ใบงานที่ 2

เรื่อง “นิติกรรม”

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. นายปัญญา ทำสัญญาจ้างนายวิชัย ให้ไปผ่านายนิสิต ในราคา 500,000 บาท สัญญาดังกล่าวมีผลบังคับตามกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ไม่มีผลบังคับ เพราะการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายและขัดต่อศีลธรรมอันดีนิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ

2. นายนพพร ผู้เยาว์ไปทำสัญญาซื้อรถยนต์ จากนายสนธิมา 1 คัน ในราคา 700,000 บาท โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม (บิดา มารดา) สัญญาดังกล่าวมีผลบังคับตามกฎหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ไม่มีผลบังคับใช้ เพราะผู้เยาว์ทำนิติกรรมโดยไม่ได้รับการยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม นิติกรรมมิได้เป็นไปตาม บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยความสามารถของบุคคล

3. นายบันเทิงขายบ้านพร้อมที่ดินให้แก่นางอรณัม คู่สัญญาจะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะทำให้สัญญาดังกล่าวมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

ตอบ ต้องทำหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดิน

4. นายสมชาย เป็นหนี้นายวิทยา จำนวน 100,000 บาท เมื่อหนี้ถึงกำหนดเวลาชำระแล้ว นายสมชายไม่ยอมชำระหนี้ นายวิทยาจะไปยึดทรัพย์ของนายสมชายเพื่อนำมาขายเอาเงินชำระหนี้ได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ เพราะถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้มีสิทธิฟ้องร้องขอให้มีการชำระหนี้ หรือเรียกรื้องเอาค่าสินไหมทดแทนจากลูกหนี้ได้ แต่จะยึดทรัพย์โดยพลการเพื่อนำมาขายหนี้ไม่ได้

5. บ่อเกิดแห่งหนี้ มี 5 ประเภท คืออะไรบ้าง

ตอบ 1. สัญญา คือ ความตกลงระหว่างบุคคลสองคนหรือกว่านั้นขึ้นไปโดยมุ่งประสงค์จะก่อให้เกิดหนี้ขึ้นตามกฎหมาย เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่า สัญญาจ้างแรงงาน เป็นต้น

2. จัดการงานนอกสั่ง คือ การที่บุคคลคนหนึ่งเข้าไปจัดการกิจกรรมแทนผู้อื่น โดยมีได้ว่าขานวานใช้ให้ทำหรือโดยมิได้มีสิทธิที่จะทำ หากจัดการไปในทางสมประโยชน์แก่ผู้ที่เป็นตัวการหรือเจ้าของผู้ที่เข้าไปจัดการแทนนั้นย่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่ตนได้เสียไปจากเจ้าของกิจการนั้นคืนได้

3. ลาภมิควรได้ คือ การที่บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินใด เพราะการที่บุคคลอีกคนหนึ่งกระทำเพื่อการชำระหนี้ หรือได้มาด้วยประการอื่นโดยปราศจากข้อมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และทำให้บุคคลอีกคนหนึ่งเสียเปรียบ ผู้ได้รับทรัพย์สินนั้นไว้จะต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เขา

4. ละเมิด คือ การที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ผู้กระทำความผิดต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

5. บทบัญญัติแห่งกฎหมาย คือ หนี้ที่เกิดขึ้นได้โดยกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ เช่น ประมวลกฎหมายกำหนดเสียภาษีต่อรัฐ ผู้ที่ไม่เสียภาษีอากร ถือว่าเป็นหนี้รัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิฟ้องเรียกภาษีที่ค้างชำระ

6. ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยชน์ของการแบ่งทรัพย์สินเป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

อสังหาริมทรัพย์	สังหาริมทรัพย์
1. การซื้อขายแลกเปลี่ยน <u>ตอบ จะต้องทำเป็นหนังสือ และจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ</u> 2. การครอบครองปรปักษ์ต้องครอบครองต่อกันเป็นเวลา <u>กี่ปี</u> <u>ตอบ สิบปี</u> <u>ครอบครองโดยเปิดเผยและมีเจตนาเป็นเจ้าของ</u> 3. กรรมสิทธิ์ครอบครองของคนต่างด้าว <u>ตอบ ต้องเป็นไปตามกฎหมายที่ดิน</u> 4. เมื่อนำไปประกันการกู้ยืมเงิน เรียกว่า <u>จำนอง</u> 5. ความจำเป็นของการมีเจ้าของ <u>ตอบ อสังหาริมทรัพย์ต้องมีเจ้าของเสมอ ถ้าไม่เป็นของเอกชน ก็ต้องเป็นของรัฐ</u> 6. แคนแห่งกรรมสิทธิ์ <u>ตอบ อสังหาริมทรัพย์ โดยเฉพาะที่ดินมีแคนกรรมสิทธิ์เหนือและใต้พื้นดิน กล่าวคือใครจะสร้างสิ่งก่อสร้างหรือวางสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ หรือวางท่อน้ำเหนือหรือใต้พื้นดินของบุคคลอื่นไม่ได้แม้ส่วนราชการหรือรัฐบาล จะทำเช่นนั้นเหนือหรือใต้ดินของเอกชนก็ไม่ได้เว้นแต่จะมีกฎหมายพิเศษได้อำนาจไว้</u>	1. การซื้อขายแลกเปลี่ยน <u>ตอบ การซื้อขายสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาต่ำกว่า 500 บาท ไม่ต้องทำเป็นหนังสือสัญญา ตกลงด้วยปากเปล่าได้ การซื้อขายสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาซื้อขายตั้งแต่ 500 บาท ขึ้นไป ต้องมีหลักฐานการซื้อขายเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ วางมัดจำ หรือได้ชำระหนี้บางส่วน ถ้าไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสามอย่างดังกล่าวมาแล้วกฎหมายห้ามไม่ให้ฟ้องร้องคดี ต่อศาล</u> 2. การครอบครองปรปักษ์ต้องครอบครองต่อกันเป็นเวลา <u>กี่ปี</u> <u>ตอบ 5 ปี</u> <u>ครอบครองโดยเปิดเผยและมีเจตนาเป็นเจ้าของ</u> 3. กรรมสิทธิ์ครอบครองของคนต่างด้าว <u>ตอบ มีกรรมสิทธิ์ได้เสมอ</u> 4. เมื่อนำไปประกันการกู้ยืมเงิน เรียกว่า <u>จำนำ</u> 5. ความจำเป็นของการมีเจ้าของ <u>ตอบ อาจไม่มีเจ้าของก็ได้</u> 6. แคนแห่งกรรมสิทธิ์ <u>ตอบ ไม่มีแคนแห่งกรรมสิทธิ์</u>

ใบงานที่ 3

เรื่อง “เอกเทศสัญญา”

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ลักษณะสำคัญของสัญญาซื้อขาย มีอย่างไรบ้าง

ตอบ 1 มีคู่สัญญา 2 ฝ่าย คือ ผู้ซื้อและผู้ขาย

2 ผู้ขายต้องโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อ และผู้ซื้อต้องชำระราคาให้แก่ผู้ขายเป็นเงิน

2. การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ จะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะสมบูรณ์ตามกฎหมาย

ตอบ จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ

3. นายวิชัย ขายเป็นบ้านพร้อมที่ดินให้แก่นายจตุร 3,000,000 บาท โดยมีข้อสัญญาข้อตกลงกันว่า นายวิชัยมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินดังกล่าวคืนภายในเวลา 5 ปี สัญญาดังกล่าวเรียกว่าสัญญาอะไร

ตอบ สัญญาขายฝาก

4. นายคณาพิ ให้นายมะรอนิเช่าบ้านอยู่อาศัยเป็นเวลา 5 ปี คู่สัญญาได้ทำสัญญาเช่ากันเป็นหลักฐาน ลงลายมือชื่อให้เช่าและผู้เช่า แต่ไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อระยะเวลาผ่านไป 3 ปี แล้วย่างเข้าปีที่ 4 นายคณาพิมีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ได้ เพราะไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายจะมีผลบังคับได้ 3 ปี เท่านั้น

5. สัญญาซึ่งเจ้าของทรัพย์สิน นำทรัพย์สินออกให้เช่า โดยให้คำมั่นสัญญาว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือ ให้ทรัพย์สินตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้เช่า โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้เช่าได้ใช้เงินให้แก่ผู้ให้เช่าเป็นจำนวน ตามที่ตกลงกันไว้ สัญญาดังกล่าวเรียกว่าสัญญาอะไร

ตอบ สัญญาเช่าซื้อ

6. นายบุญส่งกู้เงินนายแม่น จำนวน 80,000 บาท โดยนายบุญส่งได้มอบสร้อยคอทองคำหนัก 8 บาท เพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้แก่นายแม่น สัญญานี้เรียกว่าอะไร

ตอบ สัญญาจำนำ

7. นายสันติ ทำสัญญากู้เงินนายนักรบ จำนวน 700,000 บาท โดยนายสันตินำโฉนดที่ดินจำนวน 7 ไร่ ไปเป็นหลักประกันการชำระหนี้แก่นายนักรบ โดยทำหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สัญญาดังกล่าวเรียกว่าอะไร

ตอบ สัญญาจำนอง

8. กฎหมายกำหนดไว้ว่า การกู้ยืมเงินกันเกินกว่าเท่าไร จะต้องมียุทธฐานะเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้กู้ไว้เป็นสำคัญ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้

ตอบ เกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป

9. การที่บุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่ลูกหนี้หรือไม่ใช่เจ้าหนี้ อาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือหลายคนเข้าทำสัญญากับเจ้าหนี้ว่าจะชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ ถ้าลูกหนี้ไม่ยอมชำระหนี้ สัญญาดังกล่าวเรียกว่าอะไร

ตอบ สัญญาค้ำประกัน

10. การซื้อขายสังหาริมทรัพย์ ที่มีราคาตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป จะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา

ตอบ 1. ต้องมียุทธฐานะเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ

2. หรือวางมัดจำไว้

3. หรือชำระหนี้บางส่วนจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้

ใบงานที่ 4

เรื่อง “การหมั้น การสมรส”

คำสั่ง 1. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. นายอัลจีมีต มีอายุ 15 ปี ต้องการหมั้นกับนางสาวอ้อมจันทร์ อายุ 15 ปี ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ ไม่ได้ เพราะทั้งคู่อายุยังไม่ครบ 17 ปี ตามที่กฎหมายบัญญัติ การหมั้นจึงตกเป็นโมฆะ
2. นายสมชายได้หมั้นกับนางสาวสายใจ ได้มอบแหวนหมั้น 1 วง ให้กับนางสาวสายใจ และได้มอบเงินสดจำนวน 100,000 บาท ให้แก่บิดามารดาของนางสาวสายใจเพื่อเป็นค่าสินสอด แต่ต่อมานางสาวสายใจได้ไปรักใคร่ชอบพอกับชายอื่น จึงทำให้ไม่ยอมสมรสกับนายสมชาย
 - 2.1 นายสมชายสามารถฟ้องศาลเพื่อให้นางสาวสายใจสมรสทำการสมรสด้วย ได้หรือไม่
ตอบ ไม่ได้ เพราะการหมั้นไม่เป็นเหตุที่จะร้องขอให้ศาลบังคับให้สมรสได้
 - 2.2 นายสมชายสามารถเรียกค่าสินสอดคืนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ ได้ เพราะฝ่ายหญิงคือนางสาวสายใจไปรักชอบพอกับผู้ชายคนอื่นซึ่งเป็นการผิดสัญญาหมั้น ฝ่ายชายมีสิทธิ์บังคับให้ฝ่ายหญิงคืนของหมั้นแก่ฝ่ายชายได้
3. ให้นักเรียนบอกเหตุผลว่าคู่สมรสคู่ใดสามารถสมรสกันได้ เพราะเหตุใด
 - 3.1 นายวิเชียร อายุ 30 ปี ซึ่งพิการตาบอดต้องการสมรสกับนางสาวอรอนงค์ อายุ 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นบุคคล มีลักษณะปกติเหมือนคนทั่วไปได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ ได้ เพราะทั้งคู่บรรลุนิติภาวะแล้วมีสิทธิ์ในการเลือกคู่ครองและตัดสินใจในการสมรสได้ด้วยตนเอง
 - 3.2 นายสมหวัง อายุ 25 ปี เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถต้องการสมรสกับนางสาวแก้ว ซึ่งมี อายุ 21 ปี เป็นบุคคลที่มีอาการปกติได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ ไม่ได้ เพราะนายสมหวังเป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถไม่สามารถทำนิติกรรมใดๆ ได้ ถ้าคนไร้ความสามารถทำลงไป ถือว่าเป็นโมฆียะแต่ถ้าผู้อนุญาตยินยอมก็สมรสได้

3.3 นายวิวัฒน์ได้จดทะเบียนรับนางสาวแดงเป็นบุตรบุญธรรมตั้งแต่นางสาวแดงเป็นเด็ก โดยส่งเสียให้เรียนหนังสือจนสำเร็จและมีงานทำ นายวิวัฒน์ต้องการสมรสกับนางสาวแดงได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ตอบ ได้ แต่ต้องจดทะเบียนยกเลิกการเป็นบุตรบุญธรรม

4. นายจิระเดชต้องการสมรสกับนางสุคสวย ซึ่งเป็นหม้ายสามีเสียชีวิตเมื่อสามเดือนที่แล้ว ทั้งสองคนสามารถสมรสกันได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
ตอบ ไม่ได้ เพราะต้องให้การสมรสครั้งก่อนสิ้นสุดไปแล้วไม่น้อยกว่า 310 วัน จึงจะทำการสมรสใหม่ได้

5. ก่อนการสมรสนางสาวรจนา มีม้า 1 ตัว และต่อมาภายหลังจากนางสาวรจนาสมรสกับนายขจรแล้ว แม่ม้าได้ตกลูกเพิ่มมาอีก 1 ตัว

ตอบ 1. นางสาวรจนาสามารถขาย แม่ม้า ได้โดยลำพัง

2. นางสาวรจนาจะขาย ลูกม้า ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายขจรซึ่งเป็นสามีก่อน

6. นายเอกชัยได้จัดพิธีสมรสกับนางสาวศรีสมรที่โรงแรมชั้นหนึ่ง แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส เพราะเห็นว่าความรักอยู่ที่ความเข้าใจกัน ในขณะที่นายเขียวกับนางสาวสวย มีฐานะยากจนจึงไม่ได้จัดพิธีสมรส แต่ทั้งสองพากันไปจดทะเบียนสมรสที่อำเภอและนำอาหารไปถวายพระที่โรงพยาบาลสงฆ์ จากกรณีตัวอย่างข้างต้น นักเรียนคิดว่าการสมรสของคู่ใดถูกต้องตามกฎหมาย เพราะเหตุใด

ตอบ การสมรสของคู่

นายเขียวกับนางสาวสวย ถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย เพราะได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย

7. นายประภาสอายุ 17 ปีบริบูรณ์ นางสาวติ่มอายุ 15 ปีบริบูรณ์ ลักลอบได้เสียจนตั้งครรภ์ กรณีนี้นางสาวติ่มอาจขอให้ศาลสั่งให้สมรสได้หรือไม่

ตอบ ได้ เนื่องจากนางสาวติ่มตั้งครรภ์

8. นายพัฒน์มีบ้านของตนเอง 1 หลัง ก่อนสมรสกับนางสาวละเอียด เมื่อสมรสแล้วได้ย้ายมาอยู่เรือนหอจึงให้ผู้อื่นเช่าบ้านเดือนละ 6,000 บาท ค่าเช่าบ้านเป็นสินสมรสหรือสินส่วนตัว

ตอบ ค่าเช่าบ้านเป็นสินสมรส

9. นายวุฒิชัย สมรสกับนางสาวจรรยา โดยจัดพิธีสมรสอย่างใหญ่โต ควรจดทะเบียนสมรสด้วยหรือไม่ การจดทะเบียนสมรสมีประโยชน์อย่างไร

ตอบ ควรจดทะเบียนสมรส เพราะการจดทะเบียนสมรสจะเกิดผลสมบูรณ์ตามกฎหมายตามมาในเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของทั้ง 2 ฝ่าย เมื่อเกิดหย่าร้างกันจะทำให้มีการแบ่งทรัพย์สินได้อย่างถูกต้องและยุติธรรม ทั้ง 2 ฝ่าย ว่าทรัพย์สินอะไรคือสินส่วนตัว ทรัพย์สินอะไรคือสินสมรส

10. นายสรยุทธ ได้จดทะเบียนกับนางสุดา และอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยากันมานาน 12 ปี ไม่มีบุตรด้วยกันทำให้นายสรยุทธแอบไปมีภริยาใหม่ และจดทะเบียนกับภริยาใหม่และมีบุตรกับภริยาใหม่ 1 คน นางสุดาทราบภายหลังจึงขอฟ้องหย่า ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็น ดังนี้

- 10.1 นางสาวสุดาฟ้องหย่าได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ฟ้องหย่าได้ เพราะสามีไปอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยา หรือภริยามีชู้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

- 10.2 การจดทะเบียนสมรสของนายสรยุทธกับใครที่ถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย

ตอบ จดทะเบียนสมรสกับนางสุดาถือว่าถูกต้องที่สุด เพราะจดก่อนที่จะมาอยู่ร่วมกับภริยาใหม่

- 10.3 นางสาวดาขอแบ่งสินสมรสได้หรือไม่ ถ้าศาลมีคำพิพากษาให้หย่า

ตอบ ได้ เมื่อหย่าการแบ่งสินสมรสกฎหมายกำหนดให้ชายและหญิงได้ส่วนแบ่งเท่าๆ กัน

ใบงานที่ 5

เรื่อง “มรดกและพินัยกรรม”

1. ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง แล้ววิเคราะห์หาคำตอบตามหัวข้อกำหนด (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

กรณีตัวอย่าง (4 คะแนน)

นายอมรเทพ มีอายุ 15 ปี เป็นบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของนายวิชาญ แต่นายวิชาญมีภริยาใหม่และมีบุตรกับภริยาใหม่ จึงไม่ให้เกิดอุปการะเลี้ยงดูนายอมรเทพ นายอมรเทพมีความจำเป็นต้องใช้เงินในการศึกษาเล่าเรียน และใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมารดามีรายได้ไม่เพียงพอ นายอมรเทพประสงค์จะฟ้องศาลให้นายวิชาญจ่ายค่าเลี้ยงดู

1. นายอมรเทพ สามารถฟ้องนายวิชาญ ซึ่งเป็นบิดา ด้วยตนเองได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ไม่ได้ เพราะ ตามกฎหมายผู้ใดจะฟ้องร้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาก็ได้

2. ถ้านายอมรเทพ จำเป็นต้องฟ้องร้องบิดาของตนเอง สามารถกระทำได้อย่างไรบ้าง

ตอบ 2.1 กระทำได้โดยให้ญาติของนายอมรเทพร้องขอ

2.2 อัยการจะยกคดีขึ้นมากล่าวได้ คดีแบบนี้เรียกว่า “คดีอุทลุม”

2. ให้นักเรียนเขียนพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับมา 1 ตัวอย่าง (6 คะแนน)

ทำที่บ้านเลขที่ 346 ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
วันที่ 12 มกราคม 2550

ข้าพเจ้า นางนุรีย์ เดระมะ อายุ 25 ปี ขอทำพินัยกรรมไว้ว่า ถ้าข้าพเจ้าถึงแก่กรรม ก็ให้เป็นไปตามคำสั่งต่อไปนี้

1. เงินที่ฝากไว้ในธนาคารกรุงไทยจำนวน 2,000,000 บาท ยกให้แก่เด็กหญิงมารตี เดระมะ
2. ที่ดินโฉนดเลขที่ 1234 ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ยกให้แก่
เด็กชายชอพอรี เดระมะ

ขณะที่ข้าพเจ้าทำพินัยกรรมฉบับนี้ ข้าพเจ้ามีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ไม่เจ็บป่วยแต่อย่างใด และมีสติสัมปชัญญะดี

ลงชื่อ นางนุรีย์ เดระมะ ผู้เขียนพินัยกรรม

(หมายเหตุ ต้องเขียนด้วยลายมือของนางนุรีย์ เดระมะ)

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

seq-food

1. ค	2. ง
3. ค	4. ง
5. ค	6. ก
7. ก	8. ข
9. ค	10. ก
11. ค	12. ง
13. ง	14. ง
15. ก	16. ค
17. ง	18. ก
19. ง	20. ค

